



unesco



แผนต้นแบบ
การเตรียมความพร้อม
และตอบสนองภัยพิบัติ
สำหรับองค์กรสื่อ

คำนำ



ขณะที่โลกเกิดภัยพิบัติมากขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งพายุที่ทวีความรุนแรง อุทกภัยที่เพิ่มขึ้น และ แผ่นดินไหวซึ่งสร้างความเสียหายวงกว้าง สื่อจึงมีบทบาทมากกว่าการส่งผ่านข่าวสาร แต่เป็นดังอุปกรณ์ช่วยชีวิต ให้ฟังพินิจท่ามกลางความโกลาหลในยามภัยพิบัติ ส่วนในยามสงบนั้น สื่อช่วยให้เห็นความเสี่ยง สะท้อนจุดอ่อนต่าง ๆ และออกแบบระบบให้การตรวจสอบสาธารณะมีพลัง

ภัยพิบัติแสดงให้เห็นความเปราะบาง ไม่ว่าจะเป็นห้องข่าวที่ถูกน้ำท่วม เสาสัญญาณวิทยุที่เสียหาย หรือทีมงานสื่อที่ทำงานกันจนถึงขีดจำกัด จะทำให้ช่องทางส่งผ่านข้อมูลที่สามารถช่วยชีวิตคนถูกตัดขาด ทั้งให้ประชาชนตกอยู่ท่ามกลางข้อมูลผิดและข้อมูลบิดเบือน ดังนั้นหากไม่มีการเตรียมพร้อมที่เข้มแข็งและความสามารถในการรับมือภัยพิบัติที่ดี องค์กรสื่ออาจเสี่ยงที่จะสูญเสียสมรรถนะในยามที่สังคมมีความต้องการมากที่สุด อีกทั้งในช่วงเวลาสงบสุข หากสื่อล้มเหลวในการชี้ช่องโหว่ของภัยพิบัติรวมทั้งมาตรการป้องกันต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ก็อาจทำให้การบริหารและการสื่อสาร ความเสี่ยงด้านภัยพิบัติอ่อนแอลงอย่างเลี่ยงไม่ได้

สถานการณ์ภัยพิบัติยังอาจถูกทำให้เป็นประเด็นทางการเมืองได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นสื่อที่เป็นอิสระและหลากหลายจึงเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในการสื่อสารและส่งผ่านข้อมูลในภาวะภัยพิบัติ ทั้งนี้หากขาดความเป็นอิสระทางบรรณาธิการ สื่ออาจกลายเป็นเครื่องมือของข้อมูลผิดและข้อมูลบิดเบือน มากกว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและการทำหน้าที่ตรวจสอบ ซึ่งความเป็นอิสระนี้สำคัญต่อความสามารถรับมือและฟื้นตัวไม่น้อยกว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีอย่างเช่น โครงสร้างพื้นฐานและมาตรการดำเนินงานในภาวะฉุกเฉิน

ด้วยบริบทดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนา "แผนต้นแบบการเตรียมพร้อมและตอบสนองภัยพิบัติสำหรับองค์กรสื่อ" โดยยูเนสโก (UNESCO Model DPRP) แผนฉบับนี้ได้รับการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญระดับโลกและสอดคล้องกับกรอบแนวคิดเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction) เพื่อเป็น แนวทางเสริมสร้าง

การดำเนินงาน ปกป้องบุคลากรและยืนหยัดในการทำหน้าที่แจ้งเตือนให้ข้อมูล และให้ความรู้แก่ประชาชนในยามภัยพิบัติต่าง ๆ สำหรับองค์กรสื่อทุกประเภทและทุกขนาด การออกอากาศที่ทันท่วงทีเพียงครั้งเดียวสามารถนำพาผู้คนหลายพันให้ปลอดภัยได้ องค์กรสื่อที่มีความยืดหยุ่นมีแผนสำรองและมาตรการที่เตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้า ประกอบกับบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี จะสามารถรักษาการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารสำคัญได้ ท่ามกลางความวุ่นวาย แผนการรองรับสื่อประเภทต่าง ๆ และช่วยให้สื่อเข้าถึงผู้ชมที่หลากหลายเหล่านั้น จะทำให้มั่นใจได้ว่าไม่มีชุมชนใดถูกละเลย ไม่มีมุมมองใดถูกมองข้ามและไม่มีข้อเท็จจริงใดถูกบิดเบือนด้วยเรื่องเล่าที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับพันธกิจของยูเนสโกในการส่งเสริมพหุนิยมในสื่อที่ซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะนั้นตั้งอยู่บนความน่าเชื่อถือ ไม่ใช่เพียงแค่ศักยภาพทางเทคนิค

แผนฉบับนี้จึงมีเป้าหมายเปลี่ยนความเปราะบางให้เป็นความเข้มแข็ง โดยช่วยให้สื่อสามารถรับมือกับวงจรการจัดการภัยพิบัติทั้งหมดได้อย่างแม่นยำ ตั้งแต่การแจ้งเตือนล่วงหน้าที่ฝ่าความสับสนวุ่นวายไปจนถึงท่าข่าวเชิงสืบสวน สอบสวนให้ผู้มีอำนาจออกมารับผิดชอบต่อสถานการณ์ เครื่องมือนี้ยังช่วยกำหนดนโยบายและมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการรายงานภัยพิบัติ และแสดงให้เห็นวิธีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) พร้อมทั้งการเข้าถึงชุมชนที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดจากภัยพิบัติ แผนต้นแบบนี้ยังให้คำแนะนำที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมการประสานงานและความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ

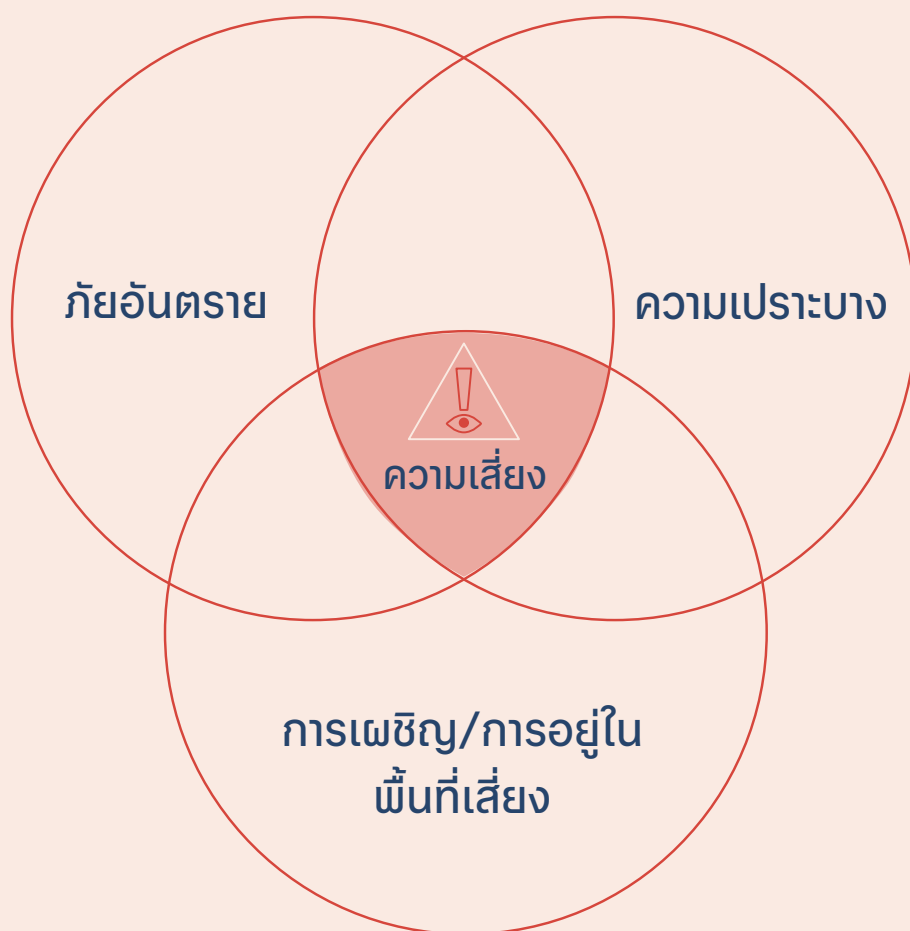
แผนต้นแบบฉบับนี้เปรียบเสมือนเข็มทิศท่ามกลางพายุ จึงปรับใช้ให้เหมาะสมและนำไปปฏิบัติ เพื่อเสริมพลังให้ทีมงานของคุณสามารถคาดการณ์ ประยุกต์ใช้ และลงมือทำ เพราะภัยธรรมชาติไม่เคยหยุดพักและไม่เคยให้โอกาสครั้งที่สองแก่ผู้ที่อ่อนแอ จึงใช้สิ่งนี้เสริมสร้างงานสื่อให้เข้มแข็ง และประกาศเจตนารมณ์ของคุณที่จะสรรค์สร้างภูมิทัศน์ทางเพราะเรื่องราวที่คุณบอกเล่าในวันนี้ จะกำหนดว่ามนุษยชาติจะผ่านพ้นพายุในวันข้างหน้าได้อย่างไร

ซิลวี คูดเรย์ (Sylvie Coudray)

ผู้อำนวยการฝ่ายเสรีภาพในการแสดงออก การพัฒนาสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ยูเนสโก

เหตุใดแผนการเตรียมความพร้อมและการตอบสนองต่อภัยพิบัติจึงสำคัญต่อสื่อ

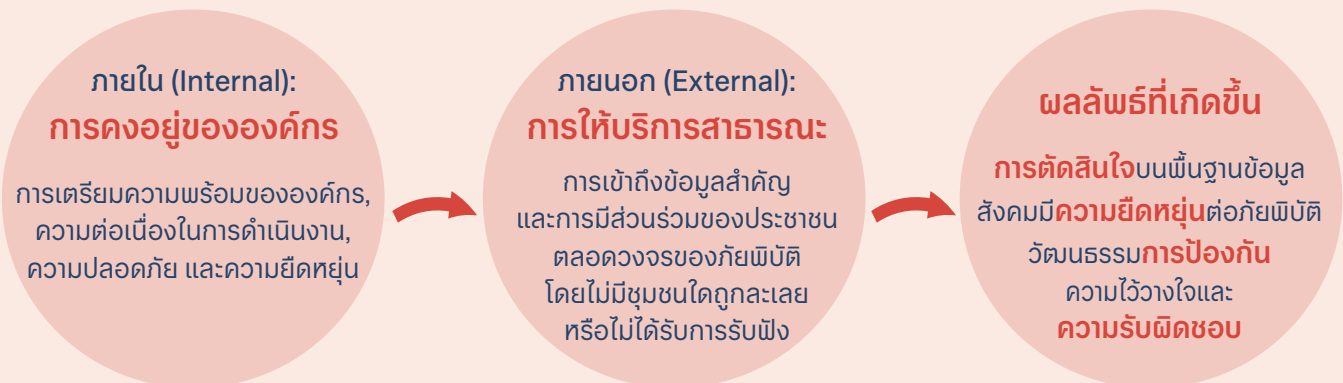
แผนการเตรียมความพร้อมและการตอบสนองต่อภัยพิบัติ (Disaster Preparedness and Response Plan: DPRP) ควรยึดมั่นในหลักการเสรีภาพสื่อเป็นอันดับแรก พร้อมทั้งยืนยันได้ว่า กลไกการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน จะไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด เพื่อการใช้อำนาจที่เกินกว่าเหตุ หรือการครอบงำทางธุรกิจ สิ่งสำคัญคือ DPRP ต้องปกป้องความเป็นอิสระของสื่อ และหลีกเลี่ยงการผสมปนเปื้อนระหว่างการสื่อสารในภาวะฉุกเฉินกับแรงกดดันจากสถาบัน การเซ็นเซอร์ การครอบงำทางการตลาด หรือลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจบิดเบือนข้อมูล ผลักดันโฆษณาชวนเชื่อ หรือให้ความสำคัญกับผลกำไรมากกว่าข้อเท็จจริง



รูปภาพที่ 1 : ความเสี่ยงจากภัยพิบัติคืออะไร (ที่มา: UNDRR)



รูปภาพที่ 2 : บทบาทของสื่อในการจัดการภัยพิบัติและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ



รูปภาพที่ 3 : ความสำคัญ 2 ด้านในการจัดการภัยพิบัติสำหรับสื่อ

A

มาตรการความปลอดภัยสำหรับสื่อ: การสร้าง**ความยืดหยุ่นขององค์กร**



สื่อที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะมีบทบาทสำคัญตลอดทั้งวงจรการจัดการภัยพิบัติ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตต่ำหรือประชาชนมีข้อจำกัดด้านการอ่านออกเขียนได้ เมื่อโครงสร้างพื้นฐานของสื่อล้มหรือบุคลากรไม่พร้อม เส้นชีวิตของข้อมูลนี้จะขาดสะบั้น ส่งผลให้ประชาชนตกอยู่ในความเสี่ยงจากข้อมูลผิด การอพยพที่ล่าช้า และอันตรายที่ป้องกันได้ ขณะที่ภัยพิบัติทวีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น สถาบันสื่อต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและความยืดหยุ่น แทนที่จะรอตั้งรับหลังความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ขณะเดียวกัน สังคมโดยรวมต้องบูรณาการความยืดหยุ่นของสื่อเข้าไปในแผนจัดการภัยพิบัติระดับประเทศ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนสื่ออย่างจริงจัง

แผน DPRP ที่เข้มแข็งและมีทรัพยากรเพียงพอ จะช่วยให้องค์กรสื่อสามารถระบุจุดเปราะบางล่วงหน้า ประเมินความเสี่ยง คัดการณ์ความท้าทาย เสริมความแข็งแกร่งของระบบเพื่อรับมือการหยุดชะงักในภาวะฉุกเฉิน และฝึกทีมงานให้ปฏิบัติงานได้ภายใต้ความกดดันสูง ขณะเดียวกัน DPRP ยังช่วยกำหนดระเบียบปฏิบัติมาตรฐาน (SOP) และแผนสำรอง (contingency plans) เพื่อปกป้องบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และช่องทางการสื่อสาร ทำให้องค์กรยังคงสามารถเผยแพร่ข้อมูลสำคัญได้อย่างปลอดภัย แม้อยู่ท่ามกลางสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อมี DPRP ที่พร้อมใช้งาน องค์กรสื่อจะสามารถฟื้นตัวจากการหยุดชะงักได้อย่างรวดเร็ว และยังคงทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเวทีสำคัญในการสะท้อนเสียงของชุมชน

B

มาตรการความปลอดภัยสำหรับสังคม: การตอบสนองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการส่งเสริม**วัฒนธรรมการป้องกัน**



นอกเหนือจากการรักษาความต่อเนื่องทางการปฏิบัติงานแล้ว แผนการเตรียมความพร้อมและตอบสนองภัยพิบัติ (DPRP) ขององค์กรสื่อยังช่วยคงไว้ซึ่งการไหลเวียนของข้อมูลที่ต้องการและนำไปใช้ได้จริง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังภัยพิบัติ แผนนี้ช่วยเสริมบทบาทของสื่อในช่วงเกิดภัย เช่น การแจ้งเตือนล่วงหน้าและการรายงานแบบเรียลไทม์เกี่ยวกับภัยพิบัติที่กำลังเกิดขึ้นและมาตรการตอบสนอง ซึ่งจะช่วยชีวิตและปกป้องความเป็นอยู่ของประชาชนได้มากที่สุด นอกจากนี้ แผน DPRP ยังช่วยให้สื่อสามารถให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (DRR) และตรวจสอบความรับผิดชอบในยามสงบระหว่างภัยพิบัติต่าง ๆ (จะใช้คำว่า “ในยามสงบ” ต่อไปในเอกสาร) เช่นนี้แล้ว ก็จะเสริมสร้างวัฒนธรรมการป้องกันและความเชื่อมั่นในหน่วยงานจัดการภัยพิบัติต่าง ๆ

1

การเผยแพร่สัญญาณเตือน และการระดมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาวะฉุกเฉิน

เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้น สื่อต้องเริ่มดำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP) ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเผยแพร่สัญญาณเตือนจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น หน่วยงานจัดการภัยพิบัติและหน่วยงานอุดมศึกษา โดยไม่ถ่ายทอดข้อมูลที่เปื้อนข่าวลือหรือยังไม่ได้รับการยืนยัน สิ่งนี้มีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข้อมูลที่เชื่อถือได้อย่างทันท่วงทีและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถสนับสนุนการอพยพ การกักกัน และการบรรเทาทุกข์ในฐานะที่สื่อมักอยู่ ณ จุดเชื่อมต่อระหว่างชุมชน หน่วยงานรัฐและองค์กรช่วยเหลือ ศักยภาพของสื่อในการอำนวยความสะดวกด้านการประสานงานของปฏิบัติการฉุกเฉินหลายหน่วยงานและการระดมการตอบสนองของชุมชนขึ้นอยู่กับระดับความพร้อมล่วงหน้าของสื่อเอง ทั้งนี้ หากระบบการสื่อสารด้านภัยพิบัติในภาพรวมยังคงทำงานได้ DPRP จะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ราบรื่นระหว่างสื่อ หน่วยงานรัฐ และผู้ปฏิบัติการแนวหน้าในภาวะฉุกเฉิน และยังช่วยส่งเสริม แนวปฏิบัติในการตอบสนองภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านการจัดการภัยพิบัติ

2

การเสริมสร้างความพร้อมและความยืดหยุ่นต่อภัยพิบัติ “ในยามสงบ”

ในยามสงบ ด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานระดับชาติหรือท้องถิ่น สื่อสามารถสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ช่วยแปลงมาตรการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (DRR) ให้เป็นเนื้อหาที่เข้าถึงได้และนำไปใช้ได้จริง เน้นย้ำโครงการบรรเทาภัยพิบัติที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงเปิดพื้นที่ให้ชุมชนสะท้อนข้อกังวลและความต้องการของตน มาตรการเชิงรุกนี้ช่วยเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างหน่วยงานรัฐ นักวิทยาศาสตร์กับสาธารณชน สื่อช่วยให้สังคมดำเนินการป้องกันภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการเผยแพร่ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและการเตรียมความพร้อม แผน DPRP ยังช่วยให้องค์กรสื่อเห็นโอกาสและช่องว่างในการรายงานภัยพิบัติ เพื่อให้แน่ใจว่าสื่อจะบูรณาการการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติเข้าไปตลอดกระบวนการผลิตสื่อ สิ่งนี้ยังรวมถึงเนื้อหาที่สะท้อนถึงสาเหตุรากฐานของความเสี่ยงภัยพิบัติและจุดอ่อนต่าง ๆ

3

การเสริมสร้างชื่อเสียงและความเชื่อมั่นของสาธารณะ

สื่อสามารถทำหน้าที่เป็นแนวป้องกันสำคัญต่อข้อมูลผิดและข้อมูลบิดเบือน ซึ่งอาจทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตในยามฉุกเฉิน หากไม่เชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ให้ติดตั้งก่อนเกิดภัย และไม่ได้กำหนดนโยบายบรรณาธิการภายในที่เพียงพอ องค์กรสื่อและหน่วยงานที่รับผิดชอบอาจประสบปัญหาในการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยพิบัติและการบรรเทาทุกข์ ซึ่งเสี่ยงต่อคำวิจารณ์และการสูญเสียความเชื่อมั่นจากประชาชน แผน DPRP ช่วยให้องค์กรสื่อรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมและความถูกต้องของข้อมูลในการรายงานภัยพิบัติ ขณะเดียวกันก็ช่วยให้องค์กรสื่อรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นได้ในหลายด้าน นอกจากนี้แผนรับมือในสถานการณ์ฉุกเฉินยังสร้างความน่าเชื่อถือของสื่อในฐานะแหล่งข้อมูลไว้วางใจได้ และเพิ่มความมั่นใจของประชาชนต่อความสามารถของสื่อในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลา ช่วยเสริมสร้างความภักดีต่อแบรนด์ และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้นกับผู้ชมผู้ฟัง เนื่องจากประชาชนจะหันไปหาคำตอบจากสื่อที่ตนไว้วางใจในยามวิกฤต

4

การสนับสนุนทุกภูมิภาคด้วยมาตรการที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะ

ในทุกภูมิภาคของโลก โดยเฉพาะภูมิภาคที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติสูง เช่น กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก (SIDS) และประเทศด้อยพัฒนาที่สุด (LDCs) สื่อซึ่งทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะสามารถเป็นเสาหลักของการอยู่รอดของประชากรต่าง ๆ ได้ แผน DPRP จะช่วยให้องค์กรสื่อปฏิบัติภารกิจทางสังคมได้แม้เกิดเหตุชะงักงันขึ้น ในภูมิภาคที่มีทรัพยากรจำกัด แผน DPRP จะให้แนวทางแก่สื่อในการจัดลำดับความสำคัญ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถผลักดันการระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่สำคัญเหล่านี้

แผน DPRP ในทุกภูมิภาคไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะด้านโลจิสติกส์และการสื่อสารกับข้อมูลในภาวะฉุกเฉินเท่านั้น แต่ยังคงสนับสนุนการกำหนดหรือการปรับปรุงนโยบาย กฎระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ ที่รับรองว่า สื่อจะสามารถทำงานได้อย่างอิสระในช่วงภาวะฉุกเฉินก่อนที่จะเกิดวิกฤตขึ้น การคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและเสรีภาพในการแสดงออกยามภัยพิบัติเช่นนี้ จะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของหน่วยงานต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีข้อมูลครบถ้วน

การพัฒนาแผนการเตรียมความพร้อมและตอบสนองภัยพิบัติสำหรับองค์กรสื่อ : คำแนะนำทีละขั้นตอน

เนื้อหาส่วนนี้จะกล่าวถึงขั้นตอนสำคัญในการสร้างแผนการเตรียมความพร้อมและตอบสนองภัยพิบัติ (DPRP) ที่ครอบคลุมเหมาะสมต่อความต้องการและทรัพยากรขององค์กรและผู้ชมของคุณ องค์กรสื่อสามารถปรับใช้แนวทางเหล่านี้ตามศักยภาพของตน โดยใช้วิธีการแบ่งตามระดับและต้องแน่ใจว่าจะรักษามิติสำคัญ ๆ เอาไว้ กล่าวคือ สื่อที่มีทรัพยากรจำกัด ควรมุ่งเน้นการดำเนินงานหลักที่มีผลกระทบสูง, สื่อที่มีทรัพยากรปานกลาง สามารถดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อเสริมความยืดหยุ่น, สื่อที่มีทรัพยากรเพียงพอควรดำเนินการตามมาตรการทั้งหมด ทั้งนี้ กระบวนการเหล่านี้ มักได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งหน่วยงานด้านการพัฒนาจะจัดหาไว้ในรูปแบบของโครงการ หรือโปรแกรมสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 1

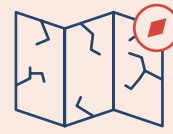
จัดตั้งทีมงาน เพื่อร่างแผน



1. สร้างความตระหนักให้กับฝ่ายบริหาร และขอการรับรอง รวมถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุน (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนที่ VII.)
2. จัดตั้งทีมงานแบบข้ามสายงานที่มีความหลากหลาย โดยมีตัวแทนจากฝ่ายต่างๆ เช่น ผู้บริหารระดับสูง กองบรรณาธิการ ทีมเทคนิคและไอที ฝ่ายโฆษณา ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ฝ่ายความปลอดภัย ฝ่ายกฎหมาย และฝ่ายธุรการและการเงิน (ให้ครอบคลุมมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้)
3. รวมตัวแทนจากหน่วยงานด้านเทคนิค (เช่น หน่วยงานจัดการภัยพิบัติ กับหน่วยงานด้านอุตุนิยมวิทยา) องค์กรบรรเทาทุกข์ และชุมชนท้องถิ่นให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของทีมเฉพาะกิจ
4. รวมตัวแทนจากสมาคมนักข่าวอิสระ เครือข่ายสื่อชุมชน และผู้บริหารสื่ออื่น ๆ เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย
5. รวมตัวแทนจากหน่วยงานกำกับดูแล ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสื่อ นักเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพสื่อ องค์กรตรวจสอบสื่อ และ/หรือนักวิชาการด้านสื่อ เพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างการคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับสื่ออิสระ (ดูเพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 4)
6. เชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาเป็นที่ปรึกษาพิเศษด้านการจัดการภัยพิบัติเฉพาะทาง หากทีมงานไม่มีความรู้หรือไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นในทีม

ขั้นตอนที่ 2

ดำเนินการวิเคราะห์ภัยและความเปราะบาง



1. ร่วมมือกับหน่วยงานเทคนิค เพื่อระบุความเสี่ยง ความรุนแรง และแนวโน้มภัยพิบัติ รวมถึงภัยที่ทวีความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่ที่องค์กรสื่อดำเนินงาน โดยอ้างอิงจากข้อมูลในอดีต การสร้างแบบจำลอง และการคาดการณ์ในอนาคต
2. จัดลำดับความรุนแรงตามความเป็นไปได้และผลกระทบต่อสื่อและต่อชุมชน โดยใช้ตารางเมทริกซ์ความเสี่ยง (risk matrix) ที่จัดทำโดยหน่วยงานเทคนิคหรือพัฒนาโดยองค์กรเอง
3. ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญของพื้นที่หรือประเด็นที่จะดำเนินการเข้าไปแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3

วิเคราะห์การนำเสนอและการรายงานภัยพิบัติที่ผ่านมารวมถึงบทเรียนที่ได้รับ



1. วิเคราะห์การจัดรายการที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติและมาตรการในอดีตที่องค์กรได้ดำเนินการตอบสนองภัยพิบัติ
2. ประเมินการรายงานภัยพิบัติในอดีตด้านความชัดเจน ความทันเวลา ความเร็วในการตอบสนอง ความไม่ถูกต้องหรืออคติที่ปรากฏขึ้น และการกำหนดกรอบการนำเสนอ
3. ประเมินการเข้าถึง การมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพ และความเปราะบางของช่องทางการสื่อสารของสื่อเอง รวมถึงช่องทางการสื่อสารท้องถิ่นที่มีอยู่ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเข้ากับแผน DPRP ได้
4. ประเมินโอกาสและความท้าทายที่เคยเกิดขึ้นในการร่วมมือกับหน่วยงานจัดการภัยพิบัติและหน่วยงานด้านอุตุนิยมวิทยา
5. นำข้อสรุปที่ได้รับมาบูรณาการเข้าสู่แผน DPRP

ขั้นตอนที่ 4

ตรวจสอบบทบัญญัติทางกฎหมายและระเบียบ กำกับดูแล รวมถึงภูมิทัศน์การสื่อสารฉุกเฉิน



1. ตรวจสอบกฎหมาย ระเบียบ และกรอบการทำงานระดับชาติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกำกับการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ การสื่อสารในภาวะวิกฤต และการตอบสนองของสื่อ
2. ทบทวนกรอบกฎหมายที่มีอยู่ เพื่อพิจารณาว่าสามารถคุ้มครองเสรีภาพสื่อและความหลากหลายของสื่อได้อย่างเพียงพอหรือไม่ หรือจำเป็นต้องมีการผลักดันเชิงนโยบายเพื่อสร้างกรอบกฎหมายที่เอื้อต่อการทำงานของสื่อ
3. คำนึงมาตรฐานการแพร่ภาพและกระจายเสียงระดับชาติและนานาชาติ รวมถึงแนวทางด้านจริยธรรม และระเบียบปฏิบัติสำหรับการรายงานข่าวในภาวะฉุกเฉิน
4. ทบทวนภูมิทัศน์การสื่อสารภัยพิบัติในประเทศ เพื่อประเมินว่ามีช่องทางใดบ้างที่สามารถใช้งานได้ (เช่น สายด่วน SMS แอปพลิเคชัน การแจ้งเตือนถึงบ้าน ฯลฯ)
5. เมื่อจำเป็น ควรจัดการหารือกับหน่วยงานกำกับดูแลสื่อ หน่วยงานจัดการภัยพิบัติ และองค์กรตอบสนองเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้แผนสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติอย่างเป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 5

พัฒนาแผนฉบับสมบูรณ์เป็นลายลักษณ์อักษร

แผน DPRP ที่มีโครงสร้างชัดเจนของสถาบันสื่อ
ประกอบด้วยหลายปัจจัย
เพื่อให้สามารถจัดการภัยพิบัติได้อย่างรอบด้าน ดังนี้



1. แผนความต่อเนื่องทางการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาการดำเนินงานที่สำคัญในช่วงที่เกิดการหยุดชะงัก ครอบคลุมขั้นตอนปฏิบัติงานพื้นฐาน (SOP) เช่น บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบลำดับความสำคัญ กระบวนการสื่อสารในภาวะวิกฤต ความปลอดภัยของบุคลากรและการป้องกันทางไซเบอร์ โครงสร้างพื้นฐานที่เสริมความแข็งแกร่ง (เช่น สตูดิโอที่ป้องกันน้ำท่วม) ระบบสำรอง (ไฟฟ้า การสำรองข้อมูล)

ทางเลือกการออกอากาศฉุกเฉิน (เช่น สัญญาณคลื่นสั้น หน่วยเคลื่อนที่) และสถานที่ปฏิบัติงานสำรองที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สื่อยังคงเป็น ที่พึ่งสำคัญในยามวิกฤตไปพร้อมกับการปกป้องประชาชนและทรัพย์สิน (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ I.**)

2. แผนการผลิตเนื้อหาเพื่อให้การรายงานข่าวภัยพิบัติและการสื่อสารเชิงป้องกันเป็นไปอย่างรวดเร็วและเชื่อถือได้ โดยใช้แนวทาง "เสียบปลั๊กแล้วใช้งานได้ทันที" (Plug and Play) เช่น การเตรียมเทมเพลตล่วงหน้าสำหรับการแจ้งเตือนแบบเรียลไทม์ แผนการอพยพ และการอัปเดตสถานการณ์ ขณะเดียวกันต้องสร้างเนื้อหาให้ความรู้ (เช่น วิธีลดความเสี่ยง การฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติ) เพื่อเสริมสร้างความต้านทานของชุมชนในระยะยาว (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ II.**)
3. นโยบายเชิงบรรณาธิการด้านการรายงานภัยพิบัติ กำหนดมาตรฐานและนโยบายสำหรับการรายงานที่มีจริยธรรมและอิงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลกระทบ พร้อมทั้งเปิดพื้นที่ให้กับเสียงของกลุ่มเปราะบาง นโยบายนี้ยังเน้นความเข้มข้นของงานสืบสวนถึงสาเหตุเชิงโครงสร้าง ส่งเสริมการสื่อสารที่มุ่งเสนอทางออก เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรับมือวิกฤต รวมถึงการนำเสนอที่ครอบคลุม ผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง โดยรักษาสสมดุลระหว่าง "ความเร่งด่วน" กับ "ความถูกต้องและความเป็นมนุษย์" (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ III.**)
4. แผนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประสานงานกับหน่วยงานรัฐ องค์กรบรรเทาทุกข์ นักวิทยาศาสตร์ ผู้นำท้องถิ่น องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และสื่ออื่น ๆ เพื่อให้เกิดการรายงานภัยพิบัติที่ถูกต้อง มีการแบ่งปันทรัพยากร และการรายงานที่เคารพและสะท้อนเสียงของชุมชน สิ่งนี้จะสร้างเครือข่ายที่เชื่อถือได้ในการทำงานร่วมกันแบบข้ามภาคส่วนแบบเรียลไทม์ พร้อมทั้งสะท้อนผลกระทบต่อผู้คนจากภัยพิบัติอย่างครบถ้วน และทำให้การสื่อสารสอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ IV.**)
5. แผน "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" เพื่อให้มั่นใจว่าการรายงานภัยพิบัติเป็นไปอย่างครอบคลุมคนทุกกลุ่ม โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางที่เข้าถึงได้ยาก เช่น คนพิการ กลุ่มชนชาติพันธุ์ ผู้สูงอายุ ผู้พลัดถิ่นและผู้คนข้ามชาติ เด็ก และผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลและสื่อจำกัด ผ่านรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย และสร้างเนื้อหาร่วมกับชุมชนที่มีความเสี่ยง เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ V.**)

6. แผนการสนับสนุนและฝึกอบรมบุคลากร เตรียมทีมงานให้พร้อมรับภัยพิบัติ โดยจัดตั้งทีมเฉพาะกิจ สอนกลยุทธ์การป้องกันและการรายงานในภาวะวิกฤต จัดทำทบทวนบทเรียนหลังภัยพิบัติ และสร้างกลยุทธ์เชิงสถาบัน แม้มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากร แผนนี้จะทำให้ทีมงานมีความพร้อม ปลอดภัย และพร้อมต่อภารกิจผ่านการฝึกปฏิบัติ การถ่ายทอดความรู้ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ VI.**)

7. แผนการบูรณาการเครื่องมือดิจิทัล ใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสร้างภาพข้อมูลภัยพิบัติ การรายงานที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล และการใช้ระบบอัตโนมัติ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเตือนภัยล่วงหน้า การสื่อสารหลายภาษา และการมีส่วนร่วมของผู้ชมในยามวิกฤต ช่วยให้มั่นใจได้ว่าการรายงานข่าวจะไม่หยุดชะงัก พร้อมทั้งปรับปรุงการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยบูรณาการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์เข้ากับเนื้อหาที่เข้าถึงง่าย และผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ VII.**)

I. แผนความต่อเนื่องทางการปฏิบัติงาน

การพัฒนาและนำแผนความต่อเนื่องทางการปฏิบัติงานที่แข็งแกร่งมาใช้เป็นสิ่งสำคัญสูงสุดสำหรับ DPRP แผนย่อยนี้จะระบุขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP) และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ มอบหมายบทบาทและระบุทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานยังคงดำเนินต่อไปได้ ในกรณีเกิดภัยพิบัติ และลดการหยุดชะงักในทุกด้านของสถาบันสื่อให้เหลือน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าแหล่งทุนหรือความร่วมมือจะไม่กระทบต่อความเป็นอิสระทางบรรณาธิการ แต่จะเป็นการปกป้องความเป็นอิสระนั้นแทน

A

การกำหนดองค์ประกอบพื้นฐาน



- **ระบุมตรการรับมือ** ในกรณีฉุกเฉินสำหรับฟังก์ชันสำคัญ เช่น การออกอากาศ การผลิตเนื้อหา และการเผยแพร่

- **กำหนดเงื่อนไข** สำหรับการเริ่มใช้งานแผน และขั้นตอนในการเริ่มดำเนินการตามแผน รวมถึงการแจ้งให้บุคลากรทุกคนทราบ
- **จัดตั้งสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน** โดยกำหนดบทบาทเฉพาะให้ตำแหน่งต่าง ๆ สามารถนำแผนไปปฏิบัติได้
- **กำหนดกระบวนการ** ในการมอบหมายอำนาจด้านบรรณาธิการ (delegation of editorial authority) เพื่อรองรับสถานการณ์ที่บุคลากรบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติงานได้
- **จัดทำฐานข้อมูลรายชื่อผู้ติดต่อ** ในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญ (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน **ส่วนที่ IV.**)
- **ออกแบบกรอบเวลาในการฟื้นฟู** โดยระบุขั้นตอนและช่วงเวลาที่คาดว่าจะสามารถกลับมาดำเนินงานตามปกติได้
- **กำหนดความถี่** ในการทบทวนและปรับปรุงแผนอย่างสม่ำเสมอ (เช่น รายปี รายครึ่งปี หรือหลังจากเกิดภัยพิบัติแต่ละครั้ง)

B

ความปลอดภัยของบุคลากร และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์



- **จัดทำแผนการอพยพ** กำหนดจุดรวมพลที่ปลอดภัยและทำแผนเส้นทางอพยพที่เข้าถึงได้
- **ดำเนินการฝึกซ้อมความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ** และจัดหาอุปกรณ์ป้องกัน รวมถึงการฝึกปฐมพยาบาลให้กับบุคลากร
- **จัดให้มีการสนับสนุนด้านจิตสังคม** และบริการให้คำปรึกษาสำหรับบุคลากรที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ
- **ใช้แอปพลิเคชันมือถือ** โทรศัพท์ดาวเทียม SMS หรือแพลตฟอร์มการสื่อสารที่ปลอดภัย เพื่อติดตามและยืนยันความปลอดภัยของบุคลากรระหว่างเกิดภัยพิบัติ
- **วางแผนที่พักฉุกเฉินสำหรับบุคลากร** โดยต้องมั่นใจว่าสามารถเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน และมีที่นอนที่ปลอดภัยและคำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ
- **จัดเตรียมการขนส่งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย** เมื่อเจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติสูง

- บังคับใช้การยืนยันตัวตนหลายขั้นตอน (MFA) และการกำหนดสิทธิ์เข้าถึงตามบทบาทอย่างเข้มงวดบนระบบจัดการเนื้อหา (CMS) คอนโซลการออกอากาศ บัญชีโซเชียลมีเดีย และเครื่องมือเผยแพร่ระยะไกล
- เข้ารหัสข้อมูลการบันทึกภาคสนาม ไฟล์ต้นฉบับ และการส่งข้อมูลทั้งหมด และกำหนดให้มีการสำรองข้อมูลแบบเข้ารหัสสำหรับเอกสารสำคัญและประกาศฉุกเฉิน เพื่อให้ข้อมูลที่ละเอียดอ่อนยังคงปลอดภัยแม้ว่าจะเก็บรวบรวมจากภาคสนามแล้วก็ตาม
- ออกแบบระเบียบปฏิบัติด้านความปลอดภัยของข้อมูล และการปกป้องความเป็นส่วนตัว เพื่อป้องกันการสูญหายหรือการรั่วไหลของข้อมูลสำคัญในระหว่างที่ระบบขัดข้อง
- โปรดใช้คู่มือความปลอดภัย สำหรับนักข่าวของยูเนสโกเป็นแนวทาง

C

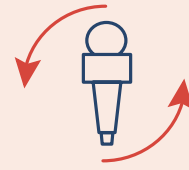
ความยืดหยุ่นของโครงสร้างพื้นฐาน



- ประเมินความเสี่ยงและอันตรายที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ปฏิบัติงานหลักขององค์กรสื่อ
- ตรวจสอบอาคารและสถานที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่า สอดคล้องกับมาตรฐานการก่อสร้างที่ทนทานต่อภัยพิบัติ
- ปรับปรุงหรือเสริมความแข็งแกร่ง ให้แก่โครงสร้างเดิมที่มีอายุการใช้งานยาวนาน เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยอันตรายที่พบบ่อยในพื้นที่
- เสริมความปลอดภัยให้แก่พื้นที่สำคัญ เช่น ห้องเซิร์ฟเวอร์ และคลังเก็บข้อมูล ด้วยผนังเสริมความแข็งแรงและการยกระดับพื้นให้สูงขึ้น
- ติดตั้งแนวป้องกันน้ำท่วม ระบบระบายน้ำ และระบบกันซึมในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม พร้อมทั้งใช้อุปกรณ์หรือวัสดุที่ทนไฟ และบำรุงรักษาระบบดับเพลิงให้พร้อมใช้งาน
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีความคุ้มครองด้านประกันภัยที่เหมาะสมสำหรับอาคารสถานที่และอุปกรณ์

D

ระบบสำรองและอุปกรณ์สำรอง



- จัดทำบัญชีรายการทรัพยากรและอุปกรณ์ที่มีความสำคัญต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน
- จัดให้มีระบบไฟฟ้าสำรอง (เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าสำรอง UPS) และฮาร์ดแวร์/เครื่องมือสื่อสารสำรอง (เช่น โทรศัพท์ผ่านดาวเทียม) พร้อมทั้งทดสอบหรือตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละครั้ง
- ใช้แนวทางการติดตั้งอุปกรณ์แบบ "เสียบบล็อกแล้วใช้งานได้ทันที" เพื่อรองรับการอพยพและการย้ายไปยังสถานที่ปฏิบัติงานสำรองได้อย่างรวดเร็ว
- จัดเตรียมและรักษาความพร้อมของอุปกรณ์เทคนิคและเครื่องมือการออกอากาศที่จำเป็น เช่น mobile hotspots หน่วยออกอากาศเคลื่อนที่ และชุดปฐมพยาบาล พร้อมทั้งทดสอบหรือตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละครั้ง
- จัดทำการสำรองข้อมูล ในระบบคลาวด์และสถานที่จัดเก็บข้อมูลภายนอกที่ปลอดภัย สำหรับคลังข้อมูลบรรณาธิการและระบบปฏิบัติการ
- จัดสรรสายโทรศัพท์เฉพาะสำหรับการสื่อสารภายในที่สำคัญ และการประสานงานกับหน่วยงานฉุกเฉิน เพื่อลดผลกระทบจากความแออัดของเครือข่ายในช่วงวิกฤติ

E

วิธีการออกอากาศในภาวะฉุกเฉิน



- จัดเตรียมช่องทางออกอากาศทางเลือก เช่น วิดียูลีนส์ การสื่อสารผ่านดาวเทียม รถถ่ายทอดสัญญาณภายนอกสถานที่ (OB) และลำโพงชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้ชมได้ หากช่องทางหลักไม่สามารถใช้งานได้

- ลงทุนในหน่วยออกอากาศเคลื่อนที่ รวมถึงเครื่องส่งสัญญาณที่ใช้พลังงานแบตเตอรี่หรือพลังงานแสงอาทิตย์ และชุดวิทยุออกอากาศเคลื่อนที่
- จัดทำข้อตกลงล่วงหน้ากับผู้ให้บริการโทรคมนาคม เพื่อติดตั้งสายด่วนที่ไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อถ่ายทอดสัญญาณวิทยุสด หรือออกอากาศเนื้อหาสำคัญซ้ำ (เช่น คำแนะนำในการอพยพ)
- พัฒนาเว็บไซต์เวอร์ชันแบบย่อ ที่เน้นข้อความหรือเสียงเป็นหลัก สำหรับการอัปเดตข้อมูลสำคัญ ใช้แบนด์วิดท์ต่ำเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายในช่วงที่มีผู้ใช้งานจำนวนมากหรือเครือข่ายช้า
- ประสานงานกับองค์กรสื่ออื่น ๆ เพื่อแบ่งปันการออกอากาศในภาวะฉุกเฉิน และทำให้การรายงานข่าวดำเนินต่อเนื่อง แม้บางสถานีจะไม่สามารถใช้งานได้ (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน [ส่วนที่ IV.](#))
- จัดตั้งศูนย์กลางข้อมูล สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบเรียลไทม์ ระหว่างนักข่าว ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน [ส่วนที่ IV.](#))

F

ระเบียบปฏิบัติสำหรับการสื่อสารในภาวะวิกฤต



- จัดทำ SOP สำหรับการสื่อสารภายในในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉิน
- กำหนดระบบ call tree (ผังการติดต่อเป็นลำดับ) เพื่อตรวจสอบสถานะบุคลากร และยืนยันว่าใครสามารถเข้าปฏิบัติงานได้
- พัฒนาแผนสำรองสำหรับกรณีที่การเชื่อมต่อสื่อสารโดยรวมล้มหรือใช้งานไม่ได้
- กำหนดแนวปฏิบัติในการสื่อสารกับหน่วยงานที่ออกประกาศเตือนภัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงการถ่ายทอดข้อมูลอัปเดตไปยังสาธารณะ

- กำหนดขั้นตอนสำคัญสำหรับการตรวจสอบข้อมูลอย่างรวดเร็วก่อนเผยแพร่ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของข้อมูลผิด พร้อมทั้งรักษาความสอดคล้องของสารในทุกแพลตฟอร์ม (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน [ส่วนที่ III.](#))
- เตรียมเทมเพลตที่ผ่านการอนุมัติล่วงหน้า สำหรับการแจ้งเตือน การอัปเดตทางโซเชียลมีเดีย และประกาศภายในที่สามารถปรับใช้ได้อย่างรวดเร็วในภาวะฉุกเฉิน
- เปิดใช้งานช่องทางการสื่อสารหลายรูปแบบ เพื่อรับข้อมูลรายงาน ข้อเสนอแนะ และข้อร้องเรียนจากประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในพื้นที่ได้รับผลกระทบ

G

สถานที่ปฏิบัติงานทางเลือก



- ระบุสถานที่ปฏิบัติงานสำรองที่ปลอดภัย สำหรับการดำเนินงาน หากสถานที่ทำงานหลักไม่สามารถเข้าถึงได้
- จัดทำข้อตกลงร่วมกับองค์กรสื่ออื่นหรือองค์กรประเภทอื่นที่สามารถให้ใช้สถานที่เป็นที่ทำงานชั่วคราว ในกรณีที่ต้องย้ายออกจากพื้นที่เดิมเนื่องจากภัยพิบัติ
- พิจารณาติดตั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นบางส่วนล่วงหน้า (เช่น เครื่องส่งสัญญาณ) และระบบพลังงานสำรองในสถานที่ทางเลือกที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะสถานที่ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูง
- พัฒนาระเบียบปฏิบัติสำหรับการทำงานระยะไกล (Remote Work) และจัดเตรียมเครื่องมือที่จำเป็นให้บุคลากรสามารถทำงานจากระยะไกลได้

II. การจัดรายการสำหรับภาวะฉุกเฉิน และการเตรียมความพร้อม

สื่อมีพลังอย่างมากในการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงผ่านการสื่อสารทั้ง ข้อความ เสียง และภาพ อิทธิพลของสื่อไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรายงานเมื่อเกิดภัยพิบัติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสอดแทรกหัวข้อสำคัญ ๆ ด้านการป้องกัน และการเตรียมความพร้อมในเนื้อหาประจำวัน เพื่อเสริมสร้างความพร้อมและความยืดหยุ่นในสังคม เห็นได้ชัดว่าการวางแผนเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการเตรียมความพร้อมและการตอบสนองต่อภัยพิบัติ เป็นองค์ประกอบสำคัญของแผน DPRP เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายว่าวิธีการที่องค์กรสื่อสารสามารถวางแผนและจัดทำเนื้อหาเชิงกลยุทธ์ล่วงหน้าได้อย่างไร ซึ่งไม่เพียงช่วยให้ผู้ชมได้รับข้อมูลอัปเดตในช่วงภาวะฉุกเฉิน แต่ยังช่วยสร้างความรู้และเตรียมความพร้อมในช่วงเวลาที่สถานการณ์ปกติ ทั้งนี้ จุดเริ่มต้นอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการอยู่คือการวิจัยผู้ชม เพื่อทำความเข้าใจระดับความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่ เกี่ยวกับภัยพิบัติและการป้องกันภัย

A

เนื้อหาการเตือนภัยและการรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติที่กำลังเกิดขึ้น แนวทางแบบ “Plug and Play”



เพื่อให้สามารถเผยแพร่การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าและข้อมูลที่น่าไปปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว และตรงเป้าหมาย รวมถึงการรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติแบบเรียลไทม์ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและผลิตเนื้อหาล่วงหน้า แนวทางแบบ “Plug and Play” เพื่อช่วยให้องค์กรสื่อสารสามารถสลับเข้าสู่โหมดวิกฤตได้อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยชุดเนื้อหา รูปแบบหรือเทมเพลตที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า พร้อมใช้งานในทุกภาษาที่จำเป็น และสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดไว้ในส่วนก่อนหน้า ดังต่อไปนี้:

- **ข้อความประชาสัมพันธ์เพื่อสาธารณะที่บันทึกไว้ล่วงหน้า** ในรูปแบบวิดีโอ เสียง หรืออินโฟกราฟิก
- **วิดีโอหรือพอดแคสต์เชิงคำแนะนำที่บันทึกไว้ล่วงหน้า** ซึ่งอธิบายเส้นทางอพยพ วิธีการอยู่ที่พักอาศัยเพื่อความปลอดภัย และขั้นตอนการปฐมพยาบาล ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย
- **เนื้อหาที่บันทึกไว้ล่วงหน้า** ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติและหน่วยงานท้องถิ่นเข้าร่วม เพื่อให้บริบทและคำแนะนำจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- **เทมเพลตสำหรับการเตือนภัยล่วงหน้าแบบหลายประเภท** ซึ่งระบุแหล่งที่มาของการแจ้งเตือน (เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา หน่วยงานจัดการภัยพิบัติ ตำรวจ) ประเภทของภัย ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น สถานที่และเวลาแนวทางการป้องกันตนเอง และช่องทางในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม
- **การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรายประเด็น** ในด้านต่าง ๆ ของการรับมือภัยพิบัติ
- **การสัมภาษณ์เชิงเล่าเรื่องกับคนในชุมชนที่ปฏิบัติตามแนวทางป้องกันภัย** เช่น การเสริมความแข็งแรงของที่อยู่อาศัย หรือการอพยพออกจากพื้นที่ เป็นต้น โดยตัวอย่างจากบุคคลรอบข้าง สามารถเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการกระตุ้นให้คนในวงกว้างนำไปปฏิบัติตาม และลดความลังเลของประชาชน
- **กระดานข่าวแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉิน** พร้อมสคริปต์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า สำหรับวิดีโอ วิทยู และข้อความดิจิทัล ซึ่งให้คำแนะนำด้านความปลอดภัยที่สำคัญและการแจ้งเตือนล่วงหน้า โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีข้อจำกัด
- **รูปแบบที่กำหนดไว้ล่วงหน้า** สำหรับการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะ
- **เทมเพลตสำหรับการออกอากาศฉุกเฉินแบบหลายประเภท** โพสต์บนสื่อสังคมออนไลน์ และการอัปเดตสด
- **แผนที่อินเทอร์เน็ตแอคทีฟ** Interactive maps ที่ออกแบบไว้ล่วงหน้าสำหรับเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันมือถือ ซึ่งแสดงข้อมูลพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ปลอดภัย และตำแหน่งทรัพยากร
- **คลังเทมเพลต Metadata มาตรฐาน** เช่น แท็ก (Tags) และแฮชแท็ก (Hashtag) สำหรับสื่อสังคมออนไลน์

B

เนื้อหาเพื่อให้ความรู้ และส่งเสริมวัฒนธรรมการป้องกัน



ในช่วงเวลา “สงบ” ระหว่างภัยพิบัติ สื่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างความยืดหยุ่นให้สังคม โดยกระตุ้นให้เกิดการสนทนาด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และส่งเสริมวัฒนธรรมของการป้องกันและการเตรียมพร้อม ทั้งนี้ สามารถทำได้โดยการพัฒนาเนื้อหาและสาระการป้องกันและการเตรียมพร้อมในหลากหลายประเภทและรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรายการหรือช่วงรายการเฉพาะหรือบูรณาการเข้าไปในรายการที่มีอยู่เดิม อีกประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญคือ การเพิ่มขึ้นของข้อมูลผิดและข้อมูลบิดเบือนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ในบางกรณี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการขององค์กรสื่อ โดยเฉพาะเมื่อเป็นการปรับเปลี่ยนเชิงบรรณาธิการในระยะยาวหรือการจัดสรรทรัพยากร ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคร่าวๆ

- **ข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน** บรรจุช่วงเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติเป็นประจำในรายการข่าว หรือช่วงข่าวที่มีอยู่ (LC)
- **การสัมภาษณ์และการอภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญ** จัดให้มีการสนทนาเชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว (LC)
- **พอดแคสต์** สนทนากับผู้รอดชีวิตและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภัยพิบัติที่ผ่านมา รวมถึงผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชนพื้นเมือง เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ตรงและบทเรียนที่ได้รับ (LC)
- **วิดีโออธิบายและบทเรียนแบบสอน** จัดทำคู่มือแบบเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมในภาวะฉุกเฉิน การปฐมพยาบาล และขั้นตอนการอพยพ
- **รายการหรือช่วงเนื้อหาตีแผ่ความเชื่อผิด** ใช้รูปแบบสั้นๆ เพื่อวิเคราะห์และหักล้างความเชื่อผิดเกี่ยวกับภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมาตรการลดความเสี่ยง/การป้องกันในพื้นที่ของคุณ (LC)

(LC) = ต้นทุนต่ำ

- **รายการวิทยุแบบโทรเข้ามีส่วนร่วม (call-in)** เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ (LC)
- **สารคดี** สร้างเรื่องเล่าที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับความยืดหยุ่นและแนวทางแก้ไข โดยนำเสนอสมาชิกชุมชนที่ลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น
- **บทความแสดงความคิดเห็นและรายงานเชิงสืบสวน** เผยแพร่บทวิเคราะห์เกี่ยวกับความเสี่ยงจากภัยพิบัติ นโยบายการจัดการภัยพิบัติ และความพยายามในการฟื้นฟู
- **รายการสำหรับเด็ก** พัฒนาเนื้อหาที่ให้ความบันเทิงและมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเด็กสามารถเข้าถึงได้ เช่น ซีรีส์ แอนิเมชัน หรือเกม
- **ความบันเทิง** บูรณาการประเด็นหรือช่วงเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติในรายการโทรทัศน์หรือวิทยุยอดนิยม
- **การเล่าเรื่องในรูปแบบละคร (dramatisation)** ออกแบบเรื่องเล่าที่สะท้อนสถานการณ์ภัยพิบัติในชีวิตจริง และกลยุทธ์การรับมือ
- **แคมเปญออนไลน์** ใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มเว็บและโซเชียลมีเดียขององค์กร (หากมี) เพื่อเปิดตัวแคมเปญผ่านแฮชแท็ก ความร่วมมือกับอินฟลูเอนเซอร์ ภาพถ่ายเชิงสารคดี การ์ตูน ความท้าทาย และแบบทดสอบ เพื่อส่งเสริมการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ (LC)
- **การมีส่วนร่วมกับชุมชนแบบออฟไลน์** จัดกิจกรรมประชุมชุมชน การเล่าเรื่องหรือกลุ่มรับฟังความคิดเห็น พร้อมบันทึกหรือถ่ายทอดสด โดยใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลผู้โทรเข้ารายการหรือชมรมวิทยุขององค์กร (หากมี) (LC)

องค์กรสื่อขนาดเล็ก เช่น สื่อชุมชน อาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินการทั้งหมดข้างต้น หรือปรับผังรายการเพื่อบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ DRR อย่างไรก็ดีตาม ตัวเลือกบางส่วนข้างต้นถูกระบุว่าเป็น “ต้นทุนต่ำ” (low-cost) ซึ่งช่วยให้องค์กรสื่อเหล่านี้สามารถเพิ่มผลกระทบได้สูงสุดภายใต้ข้อจำกัดด้านการเงินและเทคนิค

ควรเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาสังคม ผู้นำระดับรากหญ้าและเสียงจากชุมชนที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในเนื้อหาด้านการเตรียมความพร้อม ไม่ใช่พึ่งพาเฉพาะแหล่งข้อมูลทางการและผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น แนวทางนี้ช่วยป้องกันอคติในการนำเสนอข้อมูลและการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้หลักการคุ้มครองความเป็นอิสระทางบรรณาธิการและความหลากหลายของมุมมอง ควรถูกยึดถือแม้ในเนื้อหาที่มีการเตรียมสคริปต์ไว้ล่วงหน้าก็ตาม

C

ใช้ช่วงเวลาพิเศษเป็นประเด็นเชื่อมโยงข่าว



องค์กรสื่อสามารถใช้ประโยชน์จากวาระสำคัญระดับนานาชาติของสหประชาชาติ เช่น วันลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสากล หรือ International Day for Disaster Risk Reduction (13 ตุลาคมของทุกปี) การเริ่มต้นฤดูพายุมรสุมประจำปี วันครบรอบของภัยพิบัติครั้งใหญ่ หรือภัยพิบัติครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศหรือภูมิภาคอื่น (เช่น “ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่นี่ เราพร้อมหรือไม่?”) เป็น “จุดยึดโยงข่าว” เพื่อเน้นย้ำประเด็นการป้องกันและการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ ทั้งนี้ วันที่และเหตุการณ์เหล่านี้มีนัยสำคัญต่อสาธารณะและการเมืองโดยตัวของมันเอง จึงเป็นประเด็นเชื่อมโยงข่าวตามธรรมชาติ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมต่อประเด็นสำคัญดังกล่าว

สื่อสามารถออกแบบรายการพิเศษ บทความ หรือแคมเปญ โดยจัดวางให้สอดคล้องกับช่วงเวลาเหล่านี้ และด้วยเหตุนี้จึงสามารถใช้ประโยชน์จากระดับความตระหนักรู้ที่เพิ่มสูงขึ้นอธิบายบริบทของความล้มเหลวหรือความสำเร็จในอดีตและขยายเสียงเรียกร้องให้เกิดมาตรการเชิงรุกในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (DRR)

การเลือกจังหวะเวลาเช่นนี้ยังเอื้อต่อความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้รอดชีวิต ซึ่งช่วยเพิ่มมิติของความเร่งด่วนและความน่าเชื่อถือให้กับการเล่าเรื่อง พร้อมทั้งตอกย้ำสาระสำคัญว่า ภัยพิบัติบางประเภทสามารถป้องกันได้ หากมีการตัดสินใจที่ดีและทันที่

III. นโยบายบรรณาธิการในการรายงานข่าวภัยพิบัติ

เสรีภาพสื่อจะต้องได้รับการคุ้มครองแม้ในช่วงภาวะฉุกเฉิน โดยมีมาตรการป้องกันการเซ็นเซอร์และการสอดส่องสื่อเนื่องจากสิ่งนี้จะรับรองให้สื่อสามารถดำเนินงานได้อย่างอิสระ เพื่อสร้างไว้ซึ่งความเป็นอิสระดังกล่าว การมีนโยบายบรรณาธิการภายในที่ชัดเจนและการปฏิบัติตามนโยบายเหล่านั้นอย่างเคร่งครัดจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการรายงานข่าวภัยพิบัติที่ถูกต้องและมีจริยธรรม นโยบายเหล่านี้ไม่เพียงช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล แต่ยังช่วยลดผลกระทบจากเนื้อหาที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของสาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชากรที่หลากหลาย และสร้างสมดุลระหว่างความเร็วในการอัปเดต กับความถูกต้องของข้อเท็จจริง นอกจากนี้ วารสารศาสตร์เชิงสืบสวนและการทบทวนปัญหา ยังมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบความรับผิดชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชี้ให้เห็นความพยายามในการสร้างความยืดหยุ่นที่มีประสิทธิภาพ ส่วนนี้นำเสนอแนวทางในการจัดทำนโยบายหรือมาตรฐานบรรณาธิการในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

A

ความถูกต้องและความรับผิดชอบ



1. **แนวทางการตรวจสอบข้อมูล** จัดทำเช็กลิสต์สำหรับตรวจสอบแหล่งที่มา เนื้อหา และความเกี่ยวข้อง ก่อนการเผยแพร่หรือออกอากาศ ตรวจสอบข่าวการแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉิน ตัวเลขผู้บาดเจ็บ/เสียชีวิต และข้อกล่าวอ้างเกี่ยวกับความช่วยเหลือ โดยเปรียบเทียบอย่างน้อย 3 แหล่งข้อมูล (เช่น หน่วยงานรัฐ ผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์ องค์กรพัฒนาเอกชน) ตรวจสอบแหล่งข้อมูลทางการหากขาดความโปร่งใส และต้องบังคับใช้แนวปฏิบัติเหล่านี้อย่างเคร่งครัดในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. **การใช้ภาพและข้อมูลผ่านการตรวจสอบแล้ว** ตรวจสอบภาพถ่าย วิดีโอและเนื้อหาที่ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์สร้างขึ้น (เช่น ผ่านการระบุตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ เวลา ฯลฯ) โดยให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษต่อเนื้อหาที่อาจถูกสร้างโดย AI

3. การลดผลกระทบจากข้อมูลผิด ทำความเข้าใจรูปแบบของข้อมูลเท็จที่พบบ่อยในบริบทภัยพิบัติ เผยแพร่เนื้อหา “ลบล้างความเชื่อผิดๆ” หรือ “ป้องกันล่วงหน้า” ในช่วงก่อนเกิดความเสี่ยงที่คาดการณ์ได้ (เช่น ฤดูพายุมรสุม) จัดทำบันทึกข่าวลือ โดยระบุวันที่ สถานที่ เนื้อหา ระดับความเสี่ยงสถานะการตรวจสอบ และมาตรการรับมือ เพื่อใช้ติดตามและตอบโต้ข้ออ้างเท็จที่แพร่กระจายในช่วงวิกฤต

4. การติดตามสื่อสังคมออนไลน์ ฝ้าติดตามแพลตฟอร์มออนไลน์หลักในพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อค้นหาข้อมูลผิด และหักล้างเนื้อหาที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด เท่าที่ศักยภาพและทรัพยากรเอื้ออำนวย โดยให้ความสำคัญแก่เนื้อหาที่มีความเสี่ยงก่อให้เกิดอันตรายต่อสาธารณะสูงสุด

5. การอัปเดตแบบเรียลไทม์ จัดให้มีกลไกสำหรับการอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่องตามสถานการณ์ภัยพิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป และควรสื่อสารให้ผู้ชมทราบอย่างชัดเจนว่าจะมีการอัปเดตบ่อยเพียงใด

6. ความโปร่งใสของการรายงาน เปิดเผยแหล่งเงินทุน (เช่น เมื่อรายงานงานช่วยเหลือของ NGO หรือเมื่อได้รับทุนสนับสนุนในการทำข่าวบางประเด็น) แยกแยะความเห็นการวิเคราะห์ และการคาดการณ์ ออกจากข้อเท็จจริงที่ผ่านการยืนยัน

7. การติดป้ายกำกับข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยใช้การประทับเวลาที่ชัดเจนในทุกเนื้อหาดิจิทัล/สิ่งพิมพ์ เพื่อระบุเวลาที่มีการอัปเดตล่าสุด ระบุอย่างชัดเจนเมื่อเนื้อหาถูกสร้างหรือมีการช่วยสร้างโดย AI (ทั้งข้อความ เสียง ภาพ และสื่อผสม) ทำเครื่องหมายข่าวด่วนหรือสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นว่า "กำลังเปลี่ยนแปลง" และชี้แจงความไม่แน่นอนในการรายงานอย่างชัดเจน

8. การแก้ไขข้อผิดพลาด ในระหว่างหรือหลังภัยพิบัติ ให้แก้ไขข้อผิดพลาดในการรายงานทันทีอย่างโปร่งใส โดยเก็บรายงานเก่าไว้เพื่อความรับผิดชอบ แก้ไขข้อผิดพลาดอย่างชัดเจนและมั่นใจ โดยไม่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผิดหรือทำให้เข้าใจผิดซ้ำอีก



การรายงานอย่างเป็นอิสระและมีจริยธรรม



1. ความเป็นอิสระทางบรรณาธิการ ปกป้องการรายงานจากแรงกดดันทางการเมือง เชิงพาณิชย์ หรือแรงกดดันภายนอกอื่น ๆ โดยเฉพาะในช่วงภาวะฉุกเฉิน หลีกเลี่ยงอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจบิดเบือนการนำเสนอข่าว โดยเฉพาะประเด็นด้านความช่วยเหลือหรือเงินทุนที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ

2. ความเป็นกลางและไม่ลำเอียง หลีกเลี่ยงการเอนเอียงเข้าข้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง องค์การทางการเมือง หรือพรรคการเมืองใด โดยเฉพาะเมื่อรายงานสาเหตุของภัยพิบัติ ความพยายามในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ หรือการดำเนินการของภาครัฐ

3. นโยบายป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ป้องกันไม่ให้นักข่าวรับผลประโยชน์ (เช่น ค่าตอบแทนเพื่อรายงานสาเหตุของภัยพิบัติในมุมมองเฉพาะ) ซึ่งอาจกระทบต่อความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ

4. การยึดมั่นในหลักจริยธรรม มุ่งเน้นความยืดหยุ่นและการฟื้นตัว หลีกเลี่ยงการนำเสนอเชิงร่ำอาวมณ์ในการรายงาน (เช่น การถ่ายภาพ การถ่ายทำ หรือการเขียนเกี่ยวกับ) โศกนาฏกรรมและสถานการณ์หลังภัยพิบัติ หลีกเลี่ยงการรายงานข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการยืนยันหรือการสร้างความตื่นตระหนก

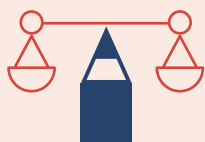
5. การรายงานอย่างตระหนักถึงบาดแผลทางจิตใจ เคารพศักดิ์ศรีและความเป็นส่วนตัวของผู้ได้รับผลกระทบขณะทำการสัมภาษณ์ เปิดพื้นที่ให้พวกเขาแสดงออกโดยปราศจากแรงกดดัน จัดเตรียมข้อมูลติดต่อของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพและบริการสนับสนุนอื่น ๆ เผื่อกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการความช่วยเหลือ และต้องมั่นใจว่าสมาชิกครอบครัวได้รับการแจ้งอย่างเป็นทางการแล้วก่อนเผยแพร่รายชื่อผู้เสียชีวิต

6. ไม่กล่าวโทษก่อนเวลาอันควร หลีกเลี่ยงการกล่าวโทษก่อนข้อเท็จจริงทั้งหมดจะได้รับการตรวจสอบ ยอมรับความซับซ้อนของภัยพิบัติ และใช้เวลาในการสอบสวนอย่างรอบด้าน มุ่งเน้นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่สาธารณะ ไม่ใช้การคาดเดา

7. การจัดการข่าวที่มีข้อจำกัดการเผยแพร่ อนุญาตให้ใช้ข้อมูลที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดห้ามเผยแพร่ (embargo) หรือข้อมูลนอกบันทึก (off-the-record) ได้แบบมีเงื่อนไข ในกรณีที่ความล่าช้าอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต หรือการให้ความช่วยเหลือ โดยต้องผ่านการประเมินของฝ่ายบรรณาธิการระดับสูงก่อนว่า การละเว้นข้อจำกัดนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย ควรพยายามสื่อสารกับแหล่งข่าวที่กำหนดข้อจำกัด เพื่อขออนุญาตเผยแพร่บางส่วน หรือกำหนดระยะเวลาในการเปิดเผยข้อมูล

C

น้ำเสียง ความสมดุล และรูปแบบการนำเสนอ



1. ความแรงด้นที่สร้างสรรค์ เลือกใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ใช้น้ำเสียงสงบเพื่อลดความตึงเครียดหรือปรับน้ำเสียงที่เร็วขึ้นเพื่อความสนใจอย่างทันทีทันใด ในสถานการณ์วิกฤต ตัวอย่างเช่น แทนที่จะบอกว่า “เกิดความโกลาหล เมื่อสถานการณ์น้ำท่วมรุนแรงขึ้น” ควรใช้ว่า “อพยพไปยังพื้นที่ X ทันที” และควรทำให้ความรู้สึกกังวลมาพร้อมกับแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนเสมอ
2. รูปแบบข่าวที่นำไปใช้ได้จริง ไม่เพียงรายงานว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ต้องให้ข้อมูลที่นำไปปฏิบัติได้ เช่น สิ่งที่ประชาชนสามารถทำเพื่อป้องกันตนเองหรือรับมือสถานการณ์ได้อย่างไร
3. การนำเสนอข่าวอย่างสมดุล รายงานทั้งระดับของภัยพิบัติและความพยายามในการช่วยเหลือฟื้นฟู โดยหลีกเลี่ยงไม่เน้นหนักไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป
4. เนื้อหาในรูปแบบสั้น ใช้รูปแบบที่กระชับและภาษาเรียบง่าย เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการสื่อสารข้อมูลสำคัญในยามฉุกเฉิน
5. คำแนะนำที่ชัดเจน ให้คำแนะนำที่ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง และเหมาะสม เช่น เส้นทางอพยพ มาตรการความปลอดภัย และข้อมูลติดต่อในภาวะฉุกเฉิน ทั้งนี้ต้องปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน
6. ข้อความที่สื่อสารไปทิศทางเดียวกันทุกแพลตฟอร์ม รักษาความสอดคล้องและคงเส้นคงวาของข้อมูลที่น่าเสนอ บนทุกสื่อหรือแพลตฟอร์ม รวมทั้งช่องทางออนไลน์ขององค์กรสื่อ

7. การออกแบบเพื่อมือถือเป็นหลัก ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้ใช้มือถือที่มีแบนด์วิดท์ต่ำ (เช่น แจ้งเตือนด้วยข้อความตัวอักษรอย่างเดียว หรือรูปภาพที่ลดความละเอียด) หรือหากเกี่ยวข้องกับสถานการณ์วิกฤตที่การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีข้อจำกัด
8. การออกอากาศพร้อมกันทางโทรทัศน์และวิทยุ บรรยายภาพสำคัญด้วยคำพูดอย่างชัดเจน และหลีกเลี่ยงภาษาประเภท “อย่างที่คุณเห็น” (แต่ให้บรรยายรายละเอียดแทน เช่น “ดูเขื่อนที่เสียหายนี้”) และใช้สัญญาณเสียงเพื่อสื่อความเร่งด่วน หากมีกราฟิกข่าวด่วนปรากฏ

D

ความหลากหลายและความครอบคลุม



1. การใช้แหล่งข้อมูล แสดงให้เห็นว่าภัยพิบัติส่งผลกระทบต่อกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไร ให้แน่ใจว่า ผู้ให้สัมภาษณ์และแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นตัวแทนของกลุ่มที่มีความเสี่ยง
2. การไม่รายงานข่าวแบบสร้างภาพ สร้างเรื่องราวร่วมกับตัวแทนจากกลุ่มเปราะบางในฐานะผู้ให้ข้อมูลหรือผู้เชี่ยวชาญ ไม่ใช่เพียงในฐานะเหยื่อหรือเป็นเพียงตัวประกอบ
3. การรายงานข่าวที่คำนึงถึงมิติทางเพศ ตระหนักและให้ความสำคัญต่อความต้องการเฉพาะและความเปราะบางของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ เชิญตัวแทนผู้หญิงจากหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ และชุมชนมาร่วมสัมภาษณ์ ยกย่องผู้หญิงในฐานะผู้นำเมื่อมีแง่มุมที่เกี่ยวข้อง (เช่น กล่าวถึงในฐานะ “ผู้นำชุมชน” แทนที่จะเป็น “คุณแม่ลูกสอง”)
4. การปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ผลิตเนื้อหาในหัวข้อที่อยู่ในความสนใจและความกังวลสำหรับกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
5. การรับมือกับความเฉยเมยข้ามรุ่น ใช้บุคคลต้นแบบหรืออินฟลูเอนเซอร์ที่เข้าถึงง่าย เพื่อดึงดูดผู้ชมรุ่นใหม่ โดยเฉพาะวัยรุ่น ปรับรูปแบบเนื้อหาและแพลตฟอร์มให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและการเสพสื่อของคนรุ่นใหม่

6. การรายงานหลายภาษาและการเข้าถึง ให้แน่ใจว่า การแพร่ภาพและกระจายเสียงสามารถเข้าถึงได้ในหลายภาษาตามผู้ชมที่อาศัยในพื้นที่ปฏิบัติการ และพิจารณาเพิ่มภาษามือและคำบรรยายตามทรัพยากรที่มีอยู่ เมื่อใช้สื่อภาพ ให้คำนึงถึงผู้ชมที่ตาบอดสี เมื่อใช้เนื้อหาดิจิทัล ให้ปฏิบัติตามแนวทาง WCAG หรือมาตรฐานสากลสำหรับการเข้าถึงเนื้อหาบนเว็บไซต์
7. ความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ จัดสรรทรัพยากรเพื่อรายงานในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะหลังเกิดภัยพิบัติ

E

การรายงานข่าวเชิงสืบสวน



การรายงานข่าวเชิงสืบสวนมีความสำคัญทั้งก่อนและหลังเกิดภัยพิบัติ เพราะจะช่วยประเมินประสิทธิภาพของการรับมือกับภัยพิบัติ เพิ่มความรับผิดชอบ และชี้ให้เห็นปัญหาเชิงโครงสร้างซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงภัยพิบัติ การรายงานเชิงรุกแบบนี้ไม่เพียงช่วยป้องกันโศกนาฏกรรมมิให้เกิดขึ้นซ้ำ แต่ยังสร้างพลังให้ชุมชนเรียกร้องการเตรียมความพร้อมที่ดียิ่งขึ้นจากผู้มีอำนาจ อย่างไรก็ตาม การรายงานเชิงสืบสวนเกี่ยวกับภัยพิบัติเป็นงานที่ท้าทาย เนื่องจากบางครั้ง การตรวจสอบอย่างเข้มข้นนำไปสู่เสียงวิพากษ์วิจารณ์ จึงต้องมีช่องทางสื่อสารที่โปร่งใสร่วมกับหน่วยงานด้านเทคนิค เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือโดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระทางบรรณาธิการ นอกจากนี้ จะใช้ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบ และการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญมาสนับสนุนการรายงานเพื่อป้องกันข้อครหาว่ามั่วสิด

1. หลังช่วงวิกฤตของสถานการณ์ฉุกเฉิน เน้นย้ำถึงความรู้ประสิทธิภาพและช่องว่างด้านความรับผิดชอบในการแจ้งเตือน การกู้ภัย และการบรรเทาทุกข์ ชี้แนะแนวทางแก่หน่วยงานและองค์กรช่วยเหลือ หลังผ่านจุดสูงสุดของวิกฤต จงหาสาเหตุที่แท้จริงของภัยพิบัติและความเสียหาย (เช่น เชื้อเพลิง การตัดไม้ทำลายป่า การทุจริต ความเมินเฉย หรือความรู้ประสิทธิภาพในการกระจายความช่วยเหลือ) และเชื่อมโยงผลกระทบของภัยพิบัติกับคำถามเชิงระบบ

(เช่น “ทำไมเชื้อเพลิงแตก? นักตรวจสอบชี้ว่าการบำรุงรักษาไม่เพียงพอ”) รวมถึงเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการนำเสนอข่าวเชิงตรวจสอบความรับผิดชอบ

2. ในเวลาปกติ ทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำแผนที่และรายงานพื้นที่และชุมชนที่มีความเสี่ยง ศึกษาการปรับตัวของชุมชนต่อภัยต่าง ๆ ประเมินมาตรการป้องกัน และตรวจสอบแผนการฟื้นฟู เพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ยืดหยุ่น ตรวจสอบว่าโครงการพัฒนาใหม่ ๆ คำนึงถึงความเสี่ยงหรือไม่ และอธิบายผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หากไม่ได้มีการวางแผนความเสี่ยงมาก่อน ศึกษาข้อมูลสาธารณะเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและช่องว่าง ติดตามการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อม และวิเคราะห์ว่าบทเรียนจากภัยพิบัติในอดีตถูกนำไปใช้เพื่อพัฒนาความพร้อมมากน้อยเพียงใด

F

การรายงานที่มุ่งเสนอแนวทางแก้ปัญหา



การรายงานข่าวที่มุ่งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้นเน้นการเล่าเรื่องที่เปลี่ยนจากการนำเสนอจากมุมมองผู้ประสบภัยไปสู่เรื่องราวของความยืดหยุ่นที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง การรายงานเช่นนี้เน้นการกระทำและกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จในการลดความเสี่ยง จัดการกับจุดอ่อน และสนับสนุนการตอบสนองและการฟื้นฟูสถานการณ์ แนวทางนี้ไม่เพียงแต่ท้าทาย “ความเหนื่อยล้าจากภัยพิบัติ” แต่ยังสร้างความหวัง โดยแสดงให้เห็นว่าความเสี่ยงจากภัยพิบัติสามารถลดลงได้ผ่านการร่วมมือ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และนวัตกรรม

1. ในภาวะฉุกเฉิน จัดสรรสัดส่วนหนึ่งของการรายงานภัยพิบัติให้กับความพยายามในการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีและนวัตกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. ในยามสงบ รายงานข่าวโครงการริเริ่มโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จ (เช่น ระบบเตือนภัยล่วงหน้าดำเนินการโดยชุมชน) โครงการสร้างความยืดหยุ่นต่อภัยพิบัติซึ่งดำเนินการโดยรัฐบาลหรือภาคประชาสังคม โครงสร้างพื้นฐานที่ปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ การประสานงานที่

มีประสิทธิภาพระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการช่วยเหลือและนโยบายที่ช่วยเสริมการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ส่งเสริมแนวทางเชิงรุกในการแก้ปัญหาและเน้นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ซ้ำได้ สำรวจเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือกลยุทธ์เพื่อรับมือกับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศและเพิ่มความสามารถด้านทุน รายงานถึงมาตรการการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติในลักษณะคล้ายกันของเมืองหรือประเทศอื่น

IV. การประสานงานกับภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การจัดการภัยพิบัติเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ดำเนินการโดยหน่วยงานรัฐบาล และเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลายภาคส่วน รวมถึงหน่วยงานระดับชาติ องค์กรบรรเทาทุกข์ นักวิทยาศาสตร์ หน่วยงานท้องถิ่นและชุมชน หน่วยงานสหประชาชาติ เช่น สำนักงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (UNDRR), องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO), สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) และยูเนสโก รวมถึงสื่อมวลชน สื่อมีศักยภาพอย่างมากในการช่วยลดการทำงานแบบแยกส่วนของข้อมูลระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การดำเนินการแบบประสานงานไม่เพียงเสริมบทบาทของสื่อในฐานะผู้ตรวจสอบ จากการรักษาสัมดุลระหว่างการกำกับดูแลกับความรับผิดชอบ แต่ยังใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญและทรัพยากรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสื่อสารด้านภัยพิบัติที่ครอบคลุม ที่สุดแล้ว ความร่วมมือเชิงบูรณาการนี้จะสร้างความไว้วางใจ เพิ่มความต้านทาน และตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ตรงจุดในยามฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือไม่สามารถสร้างขึ้นท่ามกลางวิกฤตได้ ความไว้วางใจและการทำงานร่วมกันต้องสร้างขึ้นก่อนที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้น เนื้อหาในส่วนนี้จะเสนอการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการประสานงานกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ และยังเป็นแรงบันดาลใจสำหรับเรื่องราวและรายการใหม่ ๆ อีกด้วย



ภาครัฐ



การเตือนภัยล่วงหน้าและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (DRR) เป็นประเด็นด้านความมั่นคงของชาติที่สำคัญ ซึ่งโดยปกติขับเคลื่อนโดยหน่วยงานภาครัฐที่มีการเข้าถึงข้อมูลแบบเรียลไทม์และทรัพยากรด้านการประสานงาน การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสื่อกับภาครัฐจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้การสื่อสารในช่วงภัยพิบัติมีความทันทั่วถึงและถูกต้อง โดยใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติการของภาครัฐ ควบคู่กับบทบาทของสื่อในการทำหน้าที่ตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานรัฐอาจมองการตรวจสอบของสื่อในลักษณะเผชิญหน้า ขณะที่องค์กรสื่อเอง บางครั้งเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลและเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือ ความพยายามเชิงรุกผ่านการสื่อสาร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการผลักดันอย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็น เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างสื่อกับรัฐบาล และทำให้ทั้งสองฝ่ายทำงานสอดคล้องกันเพื่อการตอบสนองและการเตรียมพร้อมด้านภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

1. **จัดตั้งช่องทางการสื่อสารโดยตรงและสม่ำเสมอ** ระหว่างสื่อกับหน่วยงานจัดการภัยพิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลอัปเดตอย่างทันทั่วถึง
2. **มอบหมายเจ้าหน้าที่เฉพาะ (ควรรายนอกกองบรรณาธิการ)** เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐในช่วงภัยพิบัติ และดำเนินการตามระเบียบการตรวจสอบข้อมูลอย่างเคร่งครัดเพื่อหลีกเลี่ยงอคติ
3. **จัดตั้งคณะทำงานอย่างเป็นทางการ** เพื่อยกระดับการประสานงานและความไว้วางใจระหว่างสื่อกับหน่วยงานที่ออกคำเตือนภัย
4. **เน้นย้ำว่าสื่อเป็น “หุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์”** ในการจัดการภัยพิบัติ ไม่ใช่เพียงผู้ส่งสาร
5. **ร่วมมือในการจัดทำแคมเปญสร้างความตระหนักรู้ด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (DRR) และการสื่อสารความปลอดภัยแก่สาธารณะ** ในเวลาที่เหมาะสม

6. **สำรวจความร่วมมือ** กับหน่วยงานจัดการภัยพิบัติและหน่วยงานอุตุนิยมวิทยา ในการจัดตั้งสถานีตรวจวัดสภาพอากาศอัตโนมัติในสถานที่ของสื่อ เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับพื้นที่อย่างละเอียดและปรับปรุงระบบเตือนภัยล่วงหน้า
7. **จัดการฝึกซ้อมร่วมกัน** ทั้งแบบจำลองสถานการณ์และการหารือร่วมกันในที่ประชุม เพื่อทดสอบและปรับปรุงระบบการรับมือภัยพิบัติ
8. **เชิญผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือมา** ให้ความรู้เรื่องข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ

B

องค์กรกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย



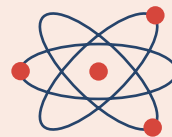
หน่วยงานกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ตำรวจ หน่วยดับเพลิง หน่วยงานด้านสุขภาพ และองค์กรด้านมนุษยธรรม สามารถให้ข้อมูลแบบเรียลไทม์ เกี่ยวกับความพยายามด้านมนุษยธรรมที่กำลังดำเนินอยู่ ความพร้อมด้านทรัพยากรและความต้องการของประชากรที่ได้รับผลกระทบ การร่วมมือกับหน่วยงานเหล่านี้ช่วยให้มั่นใจได้ว่า ข้อมูลที่ได้รับมีความเกี่ยวข้อง และสามารถเข้าถึงผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม หากการช่วยเหลือไม่มีประสิทธิภาพ ถูกบั่นทอนด้วยการทุจริต หรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนที่ได้รับผลกระทบได้ การรายงานอย่างเป็นทางการจะกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบ

1. **สร้างความเป็นอิสระทางบรรณาธิการที่ชัดเจน** เมื่อทำงานร่วมกับหน่วยงานตอบสนองภัยพิบัติ สื่อสารตั้งแต่ต้นว่าความร่วมมือดังกล่าวจะไม่กระทบต่อการรายงานอย่างอิสระหรือการตรวจสอบเชิงวิพากษ์
2. **จัดทำรายนามองค์กรที่เกี่ยวข้อง** และสร้างช่องทางการสื่อสารโดยตรง เพื่อรับข้อมูลล่าสุดแบบเรียลไทม์เกี่ยวกับความพยายามด้านมนุษยธรรมและความพร้อมของทรัพยากร
3. **จัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างสื่อกับภาคมนุษยธรรม** และประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความเข้าใจร่วมกันในหลักการ ศักยภาพ และข้อจำกัด สร้างความไว้วางใจ และร่วมออกแบบกลยุทธ์การสื่อสารในภาวะวิกฤต รวมถึงสคริปต์ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า

4. **ทำงานร่วมกับหน่วยงานช่วยเหลืออย่างเป็นทางการและองค์กรพัฒนาเอกชน** เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของกันและกัน และยืนยันข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันแก่สาธารณะ
5. **ร่วมมือกับองค์กรบรรเทาทุกข์** ในการรายงานสถานการณ์ภาคสนาม การกระจายความช่วยเหลือ และความต้องการเฉพาะของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงใช้ประโยชน์จากเครือข่ายการกระจายข้อมูลหรือเครือข่ายล่ามขององค์กรเหล่านั้น
6. **นำเสนอและเผยแพร่เรื่องราวความสำเร็จ** ของความพยายามด้านการช่วยเหลือที่สร้างผลกระทบเชิงบวกและรายงานความล้มเหลวหรือข้อบกพร่องเมื่อการช่วยเหลือไม่มีประสิทธิภาพหรือเกิดการเพิกเฉย

C

ชุมชนวิทยาศาสตร์และสถาบันผู้เก็บข้อมูล



เนื่องจากการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติมีรากฐานจากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สื่อจึงจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์ เช่น นักวิทยาศาสตร์ภูมิอากาศ นักอุตุนิยมวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้าน DRR สิ่งนี้จะช่วยให้องค์กรสื่อสามารถนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ และข้อมูลเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับความเสี่ยง การพยากรณ์ และผลกระทบของภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักวิทยาศาสตร์ยังสามารถสนับสนุนสื่อในการแปลงความรู้ด้านภัยพิบัติที่ซับซ้อนให้เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชนได้ ขณะเดียวกันสถาบันผู้เก็บข้อมูลเหตุการณ์ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดสาธารณะ และหอจดหมายเหตุ มักทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางชุมชนที่ได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงข้อมูลภัยพิบัติในอดีต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการศึกษาค้นคว้า การร่วมมือกับสถาบันเหล่านี้ช่วยให้สื่อได้รับข้อมูลเชิงลึกในท้องถิ่นเกี่ยวกับภัยพิบัติ และค้นพบแนวทางแก้ไขที่ประหยัดต้นทุน แทนโครงการริเริ่มที่อาจใช้ทุนสูง

1. **จัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ** เพื่อให้ติดต่อบุคลากรเหล่านั้นได้อย่างรวดเร็วในช่วงวิกฤต

2. **ร่วมมือกับนักวิทยาศาสตร์** เพื่อแปลงข้อมูลที่ซับซ้อน (เช่น ภาพถ่ายดาวเทียม แบบจำลองความเสี่ยง) เกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ให้เป็นข้อมูลที่เข้าถึงได้และนำไปใช้ได้จริง
3. **จัดสัมมนา** และการให้คำปรึกษา เพื่อให้ได้การคาดการณ์การประเมินความเสี่ยง และกลยุทธ์การลดผลกระทบที่ถูกต้อง
4. **พัฒนาเนื้อหา** ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทางแก้ปัญหาที่เป็นนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ ที่ช่วยลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระยะยาว
5. **ร่วมมือกับห้องสมุดสาธารณะ** ในการลงทุนสร้างความตระหนักรู้และการป้องกันภัยพิบัติ
3. **ส่งเสริมการสื่อสารสองทาง** โดยสร้างช่องทางเปิดสำหรับการให้ข้อเสนอแนะ เปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็น และตั้งคำถามได้
4. **เน้นย้ำความพยายามและความต้องการของท้องถิ่น** โดยนำเสนอผลงานของหน่วยงานท้องถิ่นและกลุ่มชุมชน เพื่อเสริมความสำคัญของการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน
5. **มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชนดั้งเดิมหรือชนพื้นเมือง** ในการระบุและสื่อสารระบบความรู้ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติและการสร้างความต้านทานของชุมชน
6. **มีส่วนร่วมกับผู้นำศาสนาและแกนนำดั้งเดิม** เพื่อผลักดันให้ชุมชนดำเนินการเชิงป้องกัน และลงมือปฏิบัติเมื่อมีประกาศมาตรการตอบสนองภัยพิบัติ

D

หน่วยงานท้องถิ่นและผู้นำชุมชน



การสื่อสารด้านภัยพิบัติต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับภาษาวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมกับทางการท้องถิ่นและผู้นำชุมชน (เช่น ผู้นำดั้งเดิมและชนพื้นเมือง หัวหน้าองค์กรชุมชน และองค์กรเพื่อผู้พิการ) จะช่วยให้สารที่สื่อออกไปมีความเกี่ยวข้องและนำไปปฏิบัติได้จริง ผู้นำและหน่วยงานท้องถิ่นมักจะใกล้ชิดกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด และสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีประโยชน์เกี่ยวกับความต้องการที่เปลี่ยนไปของชุมชน ซึ่งช่วยให้สื่อปรับการแจ้งเตือนล่วงหน้าให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ ในบางบริบทการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ห่างไกล อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการทำงานร่วมกับผู้นำเหล่านี้ จงตระหนักถึงโครงสร้างทางอำนาจภายในชุมชน และพิจารณาว่ามีกลุ่มใดบ้างที่ถูกกีดกันหรือถูกละเลยจากผู้นำชุมชน

1. **ทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและผู้นำชุมชน** เพื่อเข้าใจความเสี่ยงและความต้องการเฉพาะของชุมชน และออกแบบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติที่ตรงใจคนในชุมชนนั้น
2. **ร่วมมือกับทางการท้องถิ่น** เพื่อสร้างการเตือนภัยล่วงหน้าเฉพาะพื้นที่

E

องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่สนับสนุนกลุ่มเสี่ยง



การสร้างความร่วมมือกับองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ทำงานกับกลุ่มเสี่ยงถือเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เนื้อหาสื่อเข้าถึงและเกี่ยวข้องกับประชากรกลุ่มนี้ องค์กรเหล่านี้สามารถช่วยให้สื่อเข้าใจความท้าทายเฉพาะที่กลุ่มเสี่ยงเผชิญ อาทิ ผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้พลัดถิ่น (รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลุ่มเปราะบางอยู่ในส่วนที่ V.)

1. **เป็นพันธมิตรและร่วมมือกับองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่เกี่ยวข้อง** เพื่อให้เข้าใจความต้องการเฉพาะของประชากรกลุ่มเปราะบาง และสร้างเนื้อหาให้เหมาะสมกับคนกลุ่มนี้
2. **ทำงานกับองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรเพื่อให้เนื้อหาเข้าถึงกลุ่มคนชายขอบ** เช่น การให้ข้อมูลหลายภาษา การใช้รูปแบบที่เข้าถึงได้ (เช่น เสียง อักษรเบรลล์ หรือภาษามือ) และการใช้แพลตฟอร์มที่ชุมชนเหล่านี้เข้าถึงได้อย่างแพร่หลาย
3. **ร่วมสร้างแคมเปญกับองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร** เพื่อเน้นประเด็นสำคัญ เช่น ความท้าทายที่ผู้หญิงและผู้พิการเผชิญระหว่างการอพยพ และสร้างความตระหนักแก่สาธารณะเกี่ยวกับทรัพยากรและบริการที่มีให้สำหรับประชาชนกลุ่มเปราะบาง

F

องค์กรสื่ออื่น ๆ



ความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อในการรายงานภัยพิบัติมีอยู่ในหลายประเทศ และได้ส่งผลให้การรายงานมีคุณภาพและเกิดแรงกระตุ้นที่น่าพอใจ ผ่านการแบ่งปันทรัพยากร ความเชี่ยวชาญ และเนื้อหา การทำงานร่วมกับสื่ออื่น ๆ ทั้งในท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ สามารถช่วยให้การตอบสนองมีความประสานงานมากขึ้น สะท้อนการนำเสนอ มุมมองที่หลากหลาย เป็นกระบอกเสียงของชุมชนที่ได้รับผลกระทบและเข้าถึงผู้ชมในวงกว้างขึ้น สิ่งนี้สำคัญอย่างยิ่งในสถานการณ์ภัยพิบัติที่ซับซ้อนหรือข้ามพรมแดน

1. **สร้างช่องทางการสื่อสารและกำหนดการประชุมเป็นระยะ** เพื่อปรับกลยุทธ์การรายงานให้สอดคล้องกันและแบ่งปันทรัพยากร
2. **จัดตั้งกองบรรณาธิการฉุกเฉิน** เพื่อรวมกำกับการปฏิบัติงานเนื้อหา ในยามที่เกิดเหตุภัยพิบัติที่มีผลกระทบสูง
3. **ร่วมมือกับสื่อในภูมิภาค/จังหวัดหรือประเทศเพื่อนบ้าน** เพื่อรายงานภัยพิบัติและความเสี่ยงภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่หรือหลายประเทศ และเข้าร่วมกลุ่มทำงานระดับภูมิภาคหากมีอยู่
4. **ร่วมมือกับสื่อระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน** เพื่อรายงานประเด็นภัยพิบัติในระดับพื้นที่และระดับชุมชนอย่างเจาะลึก
5. **หากคุณเป็นผู้ประกอบการโทรทัศน์** ควรทำหน้าที่เป็นสถานีแม่ข่ายให้ความร่วมมือส่งสัญญาณให้สถานีวิทยุ นำสัญญาณเสียงออกอากาศคู่ขนานในช่วงเกิดภัยพิบัติ
6. **รวมทรัพยากร** เพื่อดำเนินการรายงานสืบสวนสอบสวนเชิงลึก เพื่อจัดการกับความเสียหายจากภัยพิบัติ และรายงานความพยายามด้านการลดความเสี่ยง (DRR) ในระดับภูมิภาค ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ
7. **จัดโปรแกรมฝึกอบรมและเวิร์กช็อปร่วมกัน** เพื่อเสริมทักษะการรายงานข่าวภัยพิบัติและพัฒนาขีดความสามารถทางเทคนิค

ในภาพรวม ประเด็นสำคัญอยู่ที่ สื่อต้องตระหนักว่าการประสานงานกับหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องไม่ทำลายความเป็นอิสระของสื่อ โดยสื่อต้องคงอำนาจควบคุมเนื้อหาเชิงบรรณาธิการขั้นสุดท้ายไว้

V. ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

กลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ ชนพื้นเมือง ผู้พิการ ผู้พลัดถิ่น และผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัด มักได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดจากภัยพิบัติ อย่างไรก็ตาม พวกเขาไม่ได้เป็นเพียงผู้ประสบภัยเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของความเข้มแข็ง ความรู้ และประสบการณ์ที่ผ่านมา บางคนอาจไม่ต้องการถูกนำเสนอในฐานะ “ผู้ประสบภัย” หรืออาจมองว่าการปรากฏตัวในสื่อเป็นเรื่องเสี่ยง ดังนั้น การรายงานข่าวภัยพิบัติจึงต้องมีความครอบคลุม เข้าถึงกลุ่มเปราะบาง และให้ความสำคัญต่อความต้องการเฉพาะของพวกเขา ขณะเดียวกัน ก็ต้องเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัว และใช้ประโยชน์จากมุมมองเฉพาะที่ชุมชนเหล่านี้สามารถมอบให้ได้ เช่น ในด้านการเตือนภัยล่วงหน้า การตอบสนองของชุมชน และการดูแลสิ่งแวดล้อม การวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านบรรณาธิการและเทคนิคที่คำนึงถึงประชากรกลุ่มนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการนำเสนอข้อมูลที่เข้าถึงได้ เข้าใจง่าย และนำไปปฏิบัติได้จริงสำหรับคนเหล่านี้ รวมถึงต้องถ่ายทอดเสียงและมุมมองของพวกเขาในกระบวนการผลิตเนื้อหา สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยมาตรฐานการเชิงรุกในยามปกติ การสร้างระบบและความสัมพันธ์กับชุมชนเหล่านี้ล่วงหน้า จะเตรียมความพร้อมให้สื่อสนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคม ในทุกระยะของภัยพิบัติ จนมั่นใจได้ว่าไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

นอกจากนี้ องค์กรของสหประชาชาติหลายแห่งที่ทำงานกับกลุ่มเปราะบาง เช่น UN Women, UNICEF, UNHCR และ IOM ยังเป็นแหล่งข้อมูลและองค์ความรู้ที่มีคุณค่าสำหรับสื่อ

A

การเข้าถึงกลุ่มเสี่ยงรวมถึงผู้ที่อาศัย อยู่ในพื้นที่ห่างไกล



1. จัดทำแผนที่กลุ่มเสี่ยงไว้ล่วงหน้า ร่วมมือกับหน่วยงานจัดการภัยพิบัติและใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อระบุชุมชนห่างไกล พื้นที่ไร้ช่องทางการเชื่อมต่อ และพื้นที่ที่มีแนวโน้มถูกตัดขาดในช่วงภัยพิบัติ
2. ประสานงานกับหน่วยงานจัดการภัยพิบัติ และร่วมมือในกลไกการสื่อสารที่ไม่ใช่สื่อกระแสหลัก เช่น การแจ้งเตือนทาง SMS ไปสเตอร์ และการให้ข้อมูลแบบเคาะประตูบ้าน โดยส่งข้อมูลผ่านช่องทางเหล่านี้สู่ชุมชนที่มีข้อจำกัดในการสื่อสารในสื่อทั่วไป
3. ทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านมนุษยธรรมและบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และองค์กรชุมชน เพื่อขยายการสื่อสาร (รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในส่วนที่ IV.) โดยต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นกลางในการดำเนินงาน
4. คัดเลือกและฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน ให้ทำหน้าที่เป็น “ผู้ประสานข้อมูล” เพื่อถ่ายทอดข้อมูลสำคัญ เมื่อมีการอัปเดตสถานการณ์
5. ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อรวบรวมและถ่ายทอดข้อมูลแบบเรียลไทม์จากพื้นที่ห่างไกล โดยใช้หน่วยออกอากาศเคลื่อนที่

B

ร่วมพัฒนาเนื้อหาเฉพาะสำหรับ และร่วมกับผู้ชมกลุ่มเสี่ยง



1. มีส่วนร่วมกับกลุ่มเสี่ยงและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานสหประชาชาติ และผู้ประสานงานองค์กรด้านเพศและคนพิการที่ได้ติดต่อกันอยู่แล้วในช่วงเวลาปกติ เพื่อทำความเข้าใจความต้องการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ และวิธีการสื่อสารที่พวกเขาต้องการร่วมมือกับองค์กรสตรีหรือผู้สนับสนุนความเท่าเทียมในคนพิการ เพื่อสร้างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติซึ่งตอบโจทย์ความเสี่ยงเฉพาะที่พวกเขาเผชิญ
2. ทำให้มั่นใจว่ามีเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะการใช้ล่ามภาษามือ คำบรรยาย และภาษาที่เรียบง่าย เพื่อรองรับคนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน หรือการรับรู้ ตรวจสอบว่าเว็บไซต์และแอปพลิเคชันมือถือได้ออกแบบตามแนวทาง WCAG 2.0 หมั่นสร้างและทดสอบสื่อภาพและข้อความหลักเพื่อความชัดเจน โดยเฉพาะสำหรับผู้รู้หนังสือในระดับต่ำ รวมถึงผู้สูงอายุและเด็ก
3. เตรียมเนื้อหาในหลายภาษาและภาษาถิ่นตามกลุ่มประชากรที่หลากหลายที่สื่อเหล่านั้น ครอบคลุม ให้ความสำคัญกับภาษาที่ใช้ไม่บ่อยนักหากมีอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติงานของคุณ ทำงานกับผู้นำท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการสื่อสารความที่อ่อนไหวต่อวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน
4. ออกแบบเนื้อหาการเตรียมความพร้อมภัยพิบัติที่ปรับให้เหมาะกับกลุ่มเปราะบาง โดยกำหนดทั้งเนื้อหาและรูปแบบที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของแต่ละกลุ่ม มุ่งเน้นข้อมูลและคำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การเตรียมชุดฉุกเฉิน และการระบุที่พักพิงที่ปลอดภัย
5. สร้างระบบรวบรวมข้อเสนอแนะจากชุมชนชายขอบหลังภัยพิบัติหรือการแจ้งเตือนแต่ละครั้ง และใช้ข้อเสนอแนะเหล่านี้ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสื่อสารในอนาคต
6. ใช้คู่มือปฏิบัติของยูเนสโกเกี่ยวกับความเท่าเทียมของคนพิการในสื่อ (UNESCO's Practical Manual on Disability Equality in the Media)

VI. การฝึกอบรมและการสนับสนุนบุคลากร

บุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์กรสื่อที่พร้อมรับมือภัยพิบัติ บุคลากรที่มีทักษะสามารถปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติที่มีความกดดันสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสร้างสมดุลระหว่างความปลอดภัยส่วนบุคคลกับความเร่งด่วนในการให้ข้อมูล ขณะเดียวกัน แนวปฏิบัติที่คำนึงถึงผลกระทบทางจิตใจ (trauma-informed protocols) จะช่วยเสริมสร้างความยืดหยุ่นของบุคลากร แม้หลังสถานการณ์ฉุกเฉินสิ้นสุดลง

ส่วนนี้นำเสนอแนวทางในการจัดตั้งทีมเฉพาะด้านภัยพิบัติ (disaster task force) การพัฒนากัมให้พร้อมรับมือวิกฤตผ่านการฝึกอบรมและการจำลองสถานการณ์ และการสนับสนุนบุคลากรภายหลังเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจ

หากองค์กรของท่านมีข้อจำกัดด้านศักยภาพ ควรพิจารณาขอรับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาสื่อ สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว

A

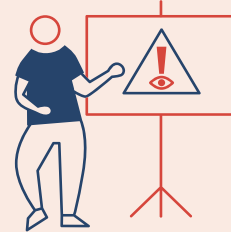
การแต่งตั้งและการฝึกอบรมทีมเฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ



1. จัดตั้งทีมเฉพาะกิจข้ามฝ่ายอย่างเป็นทางการ เพื่อดำเนินการตาม DPRP โดยทีมนี้อาจเป็นทีมเดียวกับที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนา DPRP
2. แต่งตั้งหัวหน้าและรองหัวหน้า (ในกรณีที่หัวหน้าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้) และกำหนดบทบาทเฉพาะให้สมาชิกแต่ละคนของทีม หัวหน้าและรองหัวหน้าควรอยู่นอกห้องข่าว จงกำหนดบทบาทที่ชัดเจนสำหรับการรับมือในสถานการณ์ฉุกเฉินและการปฏิบัติการอย่างรวดเร็ว
3. สร้างช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจน กำหนดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ และสร้างแพลตฟอร์มกลางสำหรับการอัปเดตแบบเรียลไทม์ และการประสานงานการทำงานของทีม

B

การฝึกอบรมป้องกันและการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ



1. ให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับประเภทภัยพิบัติที่พบบ่อย ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแนวโน้มรวมถึงผลกระทบในประเทศหรือภูมิภาค
2. จัดการฝึกอบรม โดยหน่วยงานจัดการภัยพิบัติ เกี่ยวกับพันธกิจด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (DRR) และแนวทางระดับชาติในการจัดการภัยพิบัติ
3. ใ้บุคลากรคุ้นเคยกับแผน DPRP ที่มีอยู่ รวมถึงแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจ การปฏิบัติงาน บทบาทและความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และนโยบายบรรณาธิการเกี่ยวกับการรายงานภัยพิบัติ
4. จัดการฝึกซ้อมจำลองสถานการณ์ภัยพิบัติ เพื่อทดสอบการประสานงานของทีมและฝึกการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงการเผยแพร่การเตือนภัยล่วงหน้า และการรายงานฉุกเฉิน
5. จัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการแรงกดดันภายนอกและบริบทที่อ่อนไหว โดยรักษาความเป็นอิสระทางบรรณาธิการ ตลอดจนการรับมือกับแคมเปญข้อมูลบิดเบือนในช่วงภัยพิบัติ
6. จัดตั้งโครงการพี่เลี้ยง เพื่อช่วยให้นักข่าวและบรรณาธิการรุ่นใหม่เข้าใจแนวทางในการรายงานภัยพิบัติ

C

การฝึกอบรมด้าน**การรายงานภัยพิบัติ** อย่าง**มีประสิทธิภาพ**และ**ปลอดภัย**



1. ฝึกอบรมนักข่าวและผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับทักษะด้านความปลอดภัยและการเอาตัวรอดสำหรับการรายงานภาคสนามในช่วงภัยพิบัติ
2. จัดเวิร์กช็อปด้านการรายงานภัยพิบัติเชิงสืบสวน รวมถึงการรายงานที่มีจริยธรรมและคำนึงถึงผลกระทบทางจิตใจ การสื่อสารในภาวะวิกฤต และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ (รายละเอียดเพิ่มเติมใน**ส่วนที่ III.**)
3. ให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับหน่วยกู้ภัยและองค์กรด้านมนุษยธรรม (รายละเอียดเพิ่มเติมใน**ส่วนที่ IV.**)
4. ฝึกอบรมทีมสื่อในการมีส่วนร่วมับประชากรกลุ่มเสี่ยงด้วยกลยุทธ์การรายงานคำนึงถึงผลกระทบด้านจิตใจและครอบคลุมบุคคลทุกกลุ่ม รวมถึงยึดแนวทาง “ไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Do No Harm)” (รายละเอียดเพิ่มเติมใน**ส่วนที่ V.**)
5. แนะนำวิธีการแพร่ภาพและกระจายเสียงทางเลือกเทคโนโลยีดิจิทัล และเครื่องมือ AI เพื่อการรายงานภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ (รายละเอียดเพิ่มเติมใน**ส่วนที่ I. และ VII.**)
6. เตรียมบุคลากรด้วยการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยไซเบอร์ที่ปรับให้เหมาะกับห้องข่าว รวมถึงการรู้จักการโจมตีแบบฟิชซิง (phishing) การโจมตีทางไซเบอร์และการจัดการข้อมูลที่อ่อนไหวอย่างปลอดภัย

D

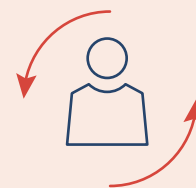
การฟื้นฟูและการเรียนรู้หลังภัยพิบัติ



1. จัดการฝึกอบรมด้านการดูแลตนเองและบริการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตสำหรับนักข่าวที่รายงานเหตุการณ์สะเทือนใจ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรระดับโลกที่มีอยู่ในด้านนี้
2. อำนวยความสะดวกในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงาน เพื่อปรับปรุงการรับมือกับภัยพิบัติในอนาคต
3. ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อและข้อเสนอแนะจากผู้ชมหลังภัยพิบัติ
4. จัดหลักสูตรทบทวนและการฝึกอบรมสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะและความพร้อมอย่างต่อเนื่อง

E

การรักษาความต่อเนื่องของแผน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากร



1. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ทันทีผ่านการปฐมนิเทศภาคบังคับสำหรับพนักงานใหม่ และจับคู่บุคลากรที่เข้ามาใหม่กับพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์
2. บันทึกวิดีโอสาธิตหรือบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับบทเรียนที่ได้รับจากการตอบสนองภัยพิบัติที่ผ่านมาจากพนักงานในอดีต
3. ตรวจสอบให้มั่นใจว่าข้อมูลทั้งหมดของ DPRP (เช่น สายการบังคับบัญชา รายชื่อผู้ติดต่อฉุกเฉิน เทมเพลต ประกาศแจ้งข้อมูลสาธารณะที่บันทึกไว้ล่วงหน้า) ให้เป็นข้อมูลล่าสุดและเข้าถึงได้สำหรับพนักงานใหม่

4. ทบทวนทีมเฉพาะกิจด้านการจัดการภัยพิบัติ เพื่อเติมเต็มช่องว่างที่เกิดจากการลาออกของบุคลากร และให้มั่นใจว่าหน้าที่สำคัญทั้งหมด (เช่น โฆษก ผู้ดูแลระบบสำรองด้านเทคนิค) ยังมีผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง
5. จัดการฝึกซ้อมภัยพิบัติทั้งองค์กรภายใน 30 วัน หากมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรจำนวนมาก เพื่อระบุช่องว่างในการทำงานของทีมใหม่

VII. การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล

นวัตกรรมดิจิทัลสามารถทำหน้าที่เป็นตัวเพิ่มกำลังสำหรับสื่อเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างสรรค์การรายงานภัยพิบัติ และส่งต่อข้อมูลที่ทันเวลา ถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เครื่องมือดิจิทัล รวมถึง ปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถช่วยสื่อถ่ายทอดข้อมูลความเสี่ยงได้หลายภาษา ระบุความต้องการของประชาชนจากชุดข้อมูลขนาดใหญ่ และพัฒนารายงานเชิงสืบสวนที่มีแบบจำลองความเสี่ยงประกอบ เครื่องมือเหล่านี้ช่วยพัฒนาความเร็วเข้ากับความแม่นยำ โดยการระบุและคัดกรองข้อมูลเท็จและเนื้อหาที่เป็นอันตราย ในเวลาเดียวกันนั้น เครื่องมือเหล่านี้สามารถขยายการเผยแพร่ข้อมูลผิดและเนื้อหาที่เป็นอันตรายได้อย่างรวดเร็ว หากใช้อย่างประมาทหรือไม่มีทักษะ หรือถูกนำไปใช้โดยผู้ไม่หวังดีเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเมื่ออัลกอริทึมให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมมากกว่าความถูกต้อง

เนื้อหาที่สร้างโดย AI มีแนวโน้มที่จะเกิดข้อผิดพลาดและอคติ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้เครื่องมือ AI และระบบอัตโนมัติต้องเคารพหลักการด้านจริยธรรม สามารถเริ่มต้นได้จากการศึกษาข้อเสนอแนะยูเนสโกว่าด้วยจริยธรรมสำหรับปัญญาประดิษฐ์ (UNESCO Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence) อีกทั้งต้องมีการกำกับดูแลและการตรวจสอบโดยมนุษย์ หากคุณไม่มั่นใจเกี่ยวกับเครื่องมือหรือเนื้อหาที่สร้างขึ้น จงอย่านำไปใช้และควรทดสอบเครื่องมืออยู่เสมอก่อนที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้นคำแนะนำนี้ใช้กับทุกข้อปฏิบัติที่ระบุในส่วนนี้

A

การสร้างภาพเหมือนภัยพิบัติและจำลองผลกระทบ โดยทำร่วมกับหน่วยงานด้านเทคนิค



1. ใช้เครื่องมือ AI เพื่อวิเคราะห์และแปลงชุดข้อมูลที่ซับซ้อนให้เป็นแผนภูมิ กราฟ อินโฟกราฟิก และวิดีโอที่เข้าใจง่าย
2. ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมและโดรน เพื่อบันทึกภาพและวิดีโอแบบเรียลไทม์ของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ แม้ในพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยาก และร่วมมือกับผู้พัฒนาแบบจำลองความเสี่ยงเพื่อแสดงผลกระทบในอนาคต เช่น การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและสภาพอากาศสุดขั้ว
3. ใช้ Generative AI เพื่อสร้างสื่อให้ความรู้ เช่น การจำลองการลุกลามของไฟป่า หรืออันตรายจากแผ่นดินไหว เมื่อนำไปเผยแพร่ ต้องระบุอย่างชัดเจนว่าเป็น “ภาพประกอบ” (illustrative) ไม่ใช่ “การคาดการณ์” (predictive)
4. สร้างแผนที่อินเทอร์แอคทีฟ เพื่อแสดงเขตภัยพิบัติ เส้นทางอพยพ และการกระจายทรัพยากร
5. ใช้เทคโนโลยี Augmented Reality (AR) เพื่อสร้างภาพจำลองที่เสมือนจริงเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของภัยพิบัติ เช่น ระดับน้ำท่วม หรือความเสียหายจากแผ่นดินไหว

B

การตรวจสอบข้อเท็จจริง และการรายงานเชิงข้อมูล

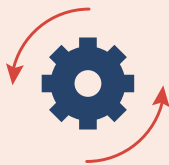


1. ใช้วิธีการที่ขับเคลื่อนด้วย AI เช่น การค้นหาภาพย้อนกลับ การวิเคราะห์ Metadata และการระบุตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ (geolocation) เพื่อยืนยันความถูกต้องของภาพถ่าย วิดีโอ และข้อกล่าวอ้างต่าง ๆ
2. ใช้การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) เพื่อสแกนและวิเคราะห์ข้อความ เสียง และวิดีโอจำนวนมากจากหลายแหล่ง เพื่อค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ

3. **ร่วมมือกับหน่วยงานด้านเทคนิค** โดยใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เพื่อระบุพื้นที่เสี่ยงสูงและประชากรกลุ่มเปราะบาง และพัฒนาการรายงานที่เน้นความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
4. **ใช้เครื่องมือข่าวกรองโอเพนซอร์ส (OSINT)** เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสาธารณะสำหรับการรายงานเชิงสืบสวนเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวภัยพิบัติ ความพยายามในการฟื้นฟู และการกระทำหรือการละเลยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. **ใช้เครื่องมือวิเคราะห์โซเชียลมีเดีย (Social Listening)** เพื่อติดตามสถานการณ์บนโซเชียลมีเดีย และตรวจจับข้อมูลที่ผิดพลาด

C

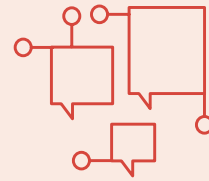
การรายงานต่อเนื่องในช่วงเหตุฉุกเฉิน



1. **จัดตั้งช่องถ่ายทอดสดเฉพาะบนหลายแพลตฟอร์ม** รวมทั้งมีสตรีมการรายงานแบบเรียลไทม์เป็นระบบสำรองเพื่อให้รายงานข่าวได้อย่างต่อเนื่อง สามารถหลีกเลี่ยงการหยุดชะงักของสัญญาณออกอากาศแบบดั้งเดิม
2. **ใช้การทำงานอัตโนมัติในกระบวนการเผยแพร่หลายช่องทาง** เพื่อส่งการแจ้งเตือนและเนื้อหาที่ตรวจสอบแล้วไปยังสื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มสตรีมมิง และพันธมิตรสื่อไปพร้อมกัน โดยให้ความสำคัญแก่ข้อความที่ช่วยรักษาชีวิตประชาชนเป็นลำดับแรก
3. **ใช้ระบบอัตโนมัติ** เมื่อการทำงานของมนุษย์ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ เพื่อให้การผลิตและการส่งข้อมูลสำคัญดำเนินต่อไปได้ในช่วงเหตุฉุกเฉิน โดยต้องมีการกำกับดูแลและการตรวจสอบโดยมนุษย์ และเป็นไปตามมาตรฐานการแจ้งเตือนภัย (Common Alerting Protocol: CAP)
4. **ติดตามรายงานของภาครัฐ** เครือข่ายเซ็นเซอร์ และหน้าข่าวสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของภัยพิบัติและให้ข้อมูลอัปเดตทันทีแก่ห้องข่าว หลังจากได้รับการยืนยันจากหน่วยงานจัดการภัยพิบัติแล้ว
5. **ใช้การทำงานอัตโนมัติ** ผลิตข่าวและสรุปข่าวทำให้การสร้างข่าวอัปเดตและสรุปข่าวจากข้อมูลเชิงโครงสร้างโดยต้องมีมนุษย์ตรวจทานก่อนเผยแพร่

D

การสื่อสารหลายภาษาและเข้าถึงได้ด้วย AI



1. **ใช้เทคโนโลยี AI Speech-to-Text และ Text-to-Speech** เพื่อแปลงเสียงเป็นข้อความ และข้อความเป็นเสียง ช่วยผู้ชมที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น และผู้ที่ต้องการบริโภคเนื้อหาในรูปแบบข้อความ
2. **ใช้เครื่องมือแปลภาษาและสร้างคำบรรยายอัตโนมัติ** เพื่อให้การแจ้งเตือนฉุกเฉินและเนื้อหาการเตรียมพร้อมภัยพิบัติสามารถเข้าถึงได้ในหลายภาษา โดยต้องตรวจสอบคุณภาพการแปลอัตโนมัติโดยเจ้าของภาษาอย่างละเอียดก่อนเผยแพร่
3. **สร้างอวตารภาษามือ (sign language avatars)** เพื่อแปลข่าวเกี่ยวกับภัยพิบัติสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และทดสอบตัวอย่างการแปลกับผู้หูหนวกเพื่อให้มั่นใจในความเหมาะสมและความถูกต้อง
4. **วิเคราะห์ความชอบของผู้ชมออนไลน์** และนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติในภาษาและรูปแบบที่ผู้ชมต้องการ
5. **ปรับหน้าเว็บไซต์และเนื้อหา** ให้อยู่ในรูปแบบที่ใช้แบบดิวิตต์ต่ำเพื่อให้เข้าถึงได้แม้ในพื้นที่ที่มีการเชื่อมต่อจำกัด

E

โอกาสใหม่ในการสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ชม



1. นำเสนอข่าวและการแจ้งเตือนที่เฉพาะเจาะจงตามพื้นที่ให้แก่ผู้ชมตามตำแหน่งทางภูมิศาสตร์
2. ใช้ AI คัดสรรเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ โดยปรับให้เหมาะสมกับความชอบและรูปแบบพฤติกรรมของผู้ใช้แต่ละคน
3. วิเคราะห์คำถามสาธารณะและการสนทนาที่กำลังเป็นกระแสในสื่อสังคมออนไลน์ และติดตามความรู้สึกของประชาชน (Sentiment) เกี่ยวกับประเด็นสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติในหลายภาษา เพื่อช่วยให้สื่อระบุความต้องการของชุมชนและตอบสนองต่อข้อกังวลเฉพาะกลุ่มได้
4. สร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ โพลสำรวจ และเครื่องมือโต้ตอบ (Interactive) ต่าง ๆ ให้ผู้ชมสามารถถามคำถาม สนับสนุนชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และแบ่งปันประสบการณ์ โดยต้องมีการดูแลการสนทนาออนไลน์อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันข้อมูลผิดหรือคำพูดที่ทำให้เกิดความเกลียดชัง
5. ใช้การวิเคราะห์ด้วย AI และข้อมูลผู้ชมที่มีการระบุตำแหน่งเพื่อกำหนดเป้าหมายการเผยแพร่และคาดการณ์พื้นที่ที่มีความต้องการสูง โดยการดำเนินงานต้องเป็นไปตามมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวที่เข้มงวดและการขอรับความยินยอมอย่างโปร่งใส



การนำแผนไปปฏิบัติหลังจาก พัฒนาแล้วเสร็จ

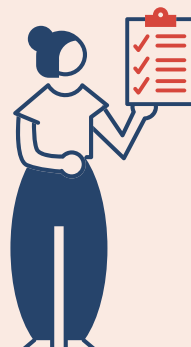
สิ่งสุดท้ายที่ไม่ควรเกิดขึ้น คือการพัฒนาแผนแล้วปล่อยให้ถูกเก็บไว้โดยไม่ได้ใช้งาน การบูรณาการแผน DPRP เข้ากับนโยบายขององค์กร การจัดหาทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรและการเงิน และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ถือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้แผนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและยั่งยืน การดำเนินการแผน DPRP ให้ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบสำหรับทั้งการประสานงานทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ การดำเนินการบางส่วนที่ระบุไว้ในเนื้อหาส่วนนี้ยังถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการพัฒนาอีกด้วย

A

การสนับสนุนและความมุ่งมั่นจากผู้นำ



1. แสดงให้เห็นว่าแผน DPRP มีประโยชน์ต่อสถาบันสื่ออย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการรับรองความต่อเนื่องในการดำเนินงาน การปกป้องบุคลากร และการรักษาความไว้วางใจของผู้ชมในช่วงวิกฤต ใช้กรณีศึกษาและข้อมูลจากการหยุดชะงักในอดีต เพื่อเน้นย้ำถึงความเสี่ยงและความจำเป็นในการเตรียมความพร้อม
2. จัดการบรรยายสรุปหรือการฝึกซ้อมตามสถานการณ์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนและวิธีที่แผน DPRP ที่มีประสิทธิภาพสามารถลดการหยุดชะงักในการดำเนินงานได้
3. กำหนดบทบาทของผู้นำภายในกรอบการเตรียมความพร้อมและการตอบสนองกับภัยพิบัติ เพื่อให้ผู้บริหารเข้าใจถึงความรับผิดชอบของตนและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการตัดสินใจ



B

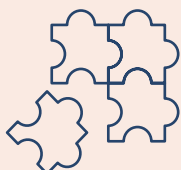
การจัดหาทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็น



- การจัดสรรงบประมาณ** กำหนดส่วนหนึ่งของงบประมาณองค์กรเพื่อการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากร จัดหาอุปกรณ์ และการปรับปรุงเทคโนโลยี พร้อมสร้างกรอบเวลาในการใช้งบประมาณที่ชัดเจน
- การจัดลำดับความสำคัญการใช้งบประมาณ** จัดสรรทุนให้การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติที่สำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดหาเทคโนโลยีที่จำเป็น การฝึกอบรมบุคลากร และการรักษาความต่อเนื่องของการดำเนินงาน
- ทรัพยากรบุคคล** เตรียมพร้อมบุคลากรได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอในด้านการรายงานภัยพิบัติ การสื่อสารในภาวะวิกฤติ และการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น
- ทรัพยากรทางเทคนิค** ลงทุนในเครื่องมือที่จำเป็น เช่น ระบบไฟฟ้าสำรอง ระบบสื่อสาร และซอฟต์แวร์สำหรับการรายงานแบบเรียลไทม์
- เครื่องมือดิจิทัล** สำรวจและเลือกใช้แอปพลิเคชันแบบโอเพนซอร์สและเครื่องมือ AI ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการตามแผน DPRP ติดตั้งซอฟต์แวร์ที่จำเป็น หรือจัดซื้อใบอนุญาต (License) สำหรับเครื่องมือที่มีค่าใช้จ่าย
- ความคุ้มครองด้านประกันภัย** จัดหาประกันที่ให้ความคุ้มครองครอบคลุมอุปกรณ์และการหยุดชะงักทางการดำเนินงาน เพื่อปกป้องทรัพย์สินและกระแสรายได้ในช่วงวิกฤติ

C

การระดมทรัพยากรเพิ่มเติมหากมีช่องว่างด้านงบประมาณ



- ยื่นขอทุน** จากองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรด้านการพัฒนา

- สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน** และใช้ประโยชน์จากโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR)
- พิจารณาการขายพื้นที่โฆษณา** ให้แก่บริษัทในช่วงเวลาที่ดึงดูดผู้ชมได้สูง
- เปิดโอกาสให้ผู้สนับสนุนสามารถสนับสนุนรายการหรือช่วงรายการ** ในรูปแบบสปอนเซอร์/แบรนด์
- พัฒนาโครงการร่วมกับองค์กรด้านมนุษยธรรม** โดยที่ผู้สนับสนุนการสื่อสารด้านการตอบสนองภัยพิบัติ แลกเปลี่ยนกับการสนับสนุนทางการเงินหรือเทคนิค
- ยื่นขอทุน** จากหน่วยงานจัดการภัยพิบัติระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติที่ลงทุนในด้านการสื่อสารในภาวะวิกฤติ
- ทำงานร่วมกับ World Broadcasting Unions และสมาคมสื่อ** เพื่อใช้เป็นช่องทางในการระดมทุน

D

การทบทวนและปรับปรุงแผนอย่างสม่ำเสมอ



- ทบทวนและปรับปรุงแผน DPRP อย่างสม่ำเสมอ** อย่างน้อยทุกสองปี หากเป็นสถาบันสื่อที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือครอบคลุมพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยพิบัติสูง เช่น พื้นที่ชายฝั่ง ควรดำเนินการทุกปี
- ปรับปรุงแผน** เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ เช่น ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ด้านภูมิอากาศ เทคโนโลยีใหม่ ความต้องการของชุมชนที่เปลี่ยนไป หรือแนวปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติที่มีการอัปเดต
- เตรียมความพร้อม** โดยการจัดเก็บแผนไว้เพื่อใช้อ้างอิงในการปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว
- ประเมินประสิทธิภาพ** ของการรับมือหลังเกิดภัยพิบัติทุกครั้ง ระบุช่องว่างของแผน รวบรวมข้อเสนอแนะ และนำไปปรับปรุงแผน DPRP ให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ ในการจัดหาแหล่งเงินทุนไม่ว่าจะมาจากรัฐบาล ภาคเอกชน หรือแหล่งอื่น ๆ ต้องเคารพความเป็นอิสระทางบรรณาธิการและสนับสนุนภูมิทัศน์สื่อที่มีความหลากหลาย



unesco

จัดทำขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการพหุภาคี
ของยูเนสโกด้วยเสรีภาพในการแสดงออกและ
ความปลอดภัยของสื่อมวลชน (MDP)



องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
(ส.ส.ท.) มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารฉบับนี้เป็นภาษาไทย

พิมพ์ครั้งแรก กรกฎาคม พุทธศักราช 2569 จำนวน 300 เล่ม

ISBN 978-616-7737-43-0

ISBN (e-book) 978-616-7737-44-7



สิ่งพิมพ์นี้เผยแพร่ภายใต้การเข้าถึงแบบเปิด (Open Access) ตามสัญญา
อนุญาต Attribution ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO)
(<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>) การใช้
เนื้อหาในสิ่งพิมพ์นี้ถือว่าผู้ใช้ยอมรับที่จะผูกพันตามข้อกำหนดการใช้งานของ
คลังเอกสารการเข้าถึงแบบเปิดของยูเนสโก (<https://www.unesco.org/en/open-access/cc-sa>)

ชื่อต้นฉบับ MODEL DISASTER PREPAREDNESS AND RESPONSE PLAN
FOR MEDIA INSTITUTIONS

จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2569 โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม
แห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) เลขที่ 7 ปลาส เดอ ฟงเตอนัว, 75352 กรุงปารีส
07 เอสซี, ประเทศฝรั่งเศส และ สำนักงานภาคสนามยูเนสโก / สถาบันยูเนสโก
© UNESCO 2569

การเรียกชื่อที่ใช้และการนำเสนอเนื้อหาตลอดทั้งสิ่งพิมพ์นี้ไม่ได้หมายความว่า
ยูเนสโกแสดงความคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของประเทศ
ดินแดน เมือง หรือพื้นที่ใด ๆ หรือเกี่ยวกับเขตแดนหรือพรมแดนของประเทศ
เหล่านั้น

ความคิดและความเห็นที่แสดงในสิ่งพิมพ์นี้เป็นของผู้เขียน และไม่จำเป็นต้อง
สะท้อนความเห็นของยูเนสโก และไม่ถือว่าการมีพันธะผูกพันใด ๆ

ผู้แปลและจัดรูปเล่มภาษาไทย :

สำนักสื่อดิจิทัล

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS)

จัดพิมพ์โดย :

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS)
145 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

พิมพ์ที่ :

โรงพิมพ์ดิจิทัล เดอะ วัน พรินท์ติ้ง 1/9 ปากซอยพหลโยธิน 40
ถนนพหลโยธิน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 095 571 5091

แผนต้นแบบการเตรียมความพร้อมและตอบสนองภัยพิบัติสำหรับองค์กรสื่อ
(Model Disaster Preparedness and Response Plan) ฉบับนี้ พัฒนาขึ้น
เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของยูเนสโก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของ
สถาบันสื่อและผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ ในการเตรียมความพร้อมและการรับมือ
ต่อสภาวะวิกฤต ยูเนสโกเป็นหน่วยงานเฉพาะของสหประชาชาติที่มีพันธกิจ
ในการส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออก สนับสนุนการพัฒนาสื่อที่เสรี
เป็นอิสระ และมีความหลากหลาย ปกป้องความปลอดภัยของนักข่าว และ
ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร

ผู้แต่ง :

Asia-Pacific Broadcasting Union

ผู้ประสานงานด้านบรรณาธิการของยูเนสโก :

Mirta Lourenço, Sylvie Coudray, Xu Jing

ผู้ร่วมจัดทำ :

Aida Sahraoui Soler, Al Amin Yusuph, Alan Gabrielli Azevedo,
Anthony Frangi, Antonia Eser-ruperti, Dian Kuswandini, Doris
Maritza Delgado, Elena Napoles Rodriguez, Ezra Eeman, Fabian
Randerath, Fanny Langella, Gerard Guèdègbé, Harry Lock, Irene
Scott, Irmgarda Kasinskaite, Jay Ralitera, Lisa Robinson, Misako
Ito, Natalia Ilieva, Russell Isaac, Safa Boukhbiza, Savyasaachi
Jain, Shimakawa Eisuke, Soichiro Yasukawa, Sonia Gill, Walter
Welz

ผู้ออกแบบกราฟิก :

Yarza Twins